

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA DEPARTAMENT FILOSOFIA

IES Historiador Chabàs

curs 2022_2023

MATÈRIES:

- **FILOSOFIA 1er Batxillerat.....p. 12**
- **HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA 2n Batxillerat p. 18**
- **PSICOLOGIA 2n Batxillerat (optativa) p. 25**
- **FILOSOFIA 4tESO (optativa) p. 30**
- **EDUCACIÓ EN VALORS CÍVICS I ÈTICS 4t ESO p. 39**

PROFESSORAT i cursos Departament Filosofia:

- **VICENTE MIGUEL RAMÍREZ ALFONSO**

Història Filosofia 2n Bat N, Filosofia 1er Bat N, Psicologia 2n Bat N,
Educació Valors cívics i ètics 4t ESO B, C i D i Tutoria 4t ESO D.

- **ANDREU AMORÓS JORDÀ -Caporalia de Departament-**

Tutoria 2n Bat C, Història Filosofia 2n Bat B,C i D, Filosofia 1er Bat D i
Educació en Valors Cívics i Ètics 4t A.

- **CRISTINA CAUDET MARTÍNEZ**

Filosofia 1r Bat A i E, Història de la filosofia 2n Bat A i E, Psicologia 2n Bat i
Educació en Valors cívics i ètics 4t PDC.

- **DAVINA CAMBRILS DOMÍGUEZ**

Filosofia 1r Bat B-C, Filosofia 4t ESO i Atenció Educativa 4t ESO D.

- **Reunió Departament de Filosofia curs 2023-2024: Dimecres a les 8h.**

INTRODUCCIÓ

1.- Introducció: Presentació i justificació de la programació didàctica

La present proposta de programació didàctica està pensada per als cursos de **Filosofia** 4t d'ESO, **Filosofia** de 1r de Batxillerat, **Història de la Filosofia** de 2n de Batxillerat, **Psicologia** de 2n de batxillerat i **Educació en Valors Cívics i Ètics** a 4t d'ESO. La justificació d' aquesta programació obeeix a un procés profund de reflexió inspirat pel debat que suscita en la nostra societat, des del començament de les reformes educatives, la matèria Filosofia.

Aquest debat gira al voltant de la utilitat o no de la filosofia. Llegint i escoltant diferents punts de vista i postures en els diversos mitjans de comunicació i analitzant amb detall l'actual currículum per a les matèries Filosofia i Història de la Filosofia en l'etapa de Batxillerat, em vaig adonar que era just ací, en els continguts que planteja aquest currículum on estava la clau per a donar resposta a la tan controvertida i manida pregunta: **Per a què serveix la filosofia?**

Vivim en un món complex. Els nostres alumnes viuen en un món complex. Big data i privacitat, intel·ligència artificial, genètica, prolongació de la vida, pobresa, migració, populismes, ecologia, *fake news*, etc., són temes que en les nostres societats actuals demanen una anàlisi i reflexió constants. En aquest sentit, la filosofia és l'eina per a la introducció de preguntes (Kant) tant en les activitats individuals i socials com en les activitats científiques. Els nostres alumnes i alumnes necessiten aquesta eina, que és el **preguntar filosòfic**, per al **desenvolupament del seu pensament crític**. Ensenyar als nostres alumnes i alumnes **conceptes i estratègies de pensament filosòfic** com la lògica i l'argumentació, l'ètica, l'antropologia, la filosofia política o l'epistemologia és, per tant, fonamental. Les matèries Filosofia i Història de la Filosofia ajuden les nostres

alumnes i alumnes a **comprendre com han estat abordats aquests conceptes i estratègies al llarg de la història del pensament.**

Partint, per tant, d'aquestes reflexions i prenent com a fonament el marc legal en el qual s'integren les matèries de Filosofia i Història de la Filosofia, el Departament de Filosofia de l'IES Historiador Chabàs de Dénia ha dissenyat i desenvolupat la programació didàctica que a continuació passem a detallar, **no sense abans advertir de la flexibilitat i obertura d'aquesta proposta que la fa susceptible als canvis que es puguin produir per les variables que puguin donar-se al llarg del curs.**

2.- Fonamentació legal

El marc legal al qual s'adscriu la present Programació per a les matèries Filosofia i Història de la Filosofia, impartides en Batxillerat, està representat tant per la normativa estatal com per la normativa corresponent a la Comunitat Valenciana.

- **Ley Orgánica 8/1985**, de 3 de julio, reguladora del Derecho a la Educación.
- **Real Decreto 83/1996**, de 26 de enero, Reglamento Orgánico de los IES.
- **Ley 15/2010**, de 3 de diciembre, de Autoridad del Profesorado.
- **Decreto 234/1997** por el que se aprueba el **ROF** de los Institutos de Educación Secundaria.
- **Ley 8/2017**, de 7 de abril, de la Generalitat, integral del **reconocimiento del derecho a la identidad y a la expresión de género** en la Comunidad Valenciana.
- **Ley 4/2018**, de 21 de febrero, por la que se regula y promueve el plurilingüismo en el sistema educativo valenciano.
- **Orden ECD/1361/2015**, de 3 de julio, por la que se establece el currículo de Educación Secundaria Obligatoria y Bachillerato.
- **Decreto 51/2018**, de 27 de abril, del Consell, por el que se modifica el Decreto

87/2015, por el que establece el currículum y desarrolla la ordenación general de la educación secundaria obligatoria y del bachillerato en la Comunitat Valenciana.

- **Decreto 104/2018**, de 27 de julio, del Consell por el que se desarrollan los principios de **equidad** y de **inclusión** en el sistema educativo valenciano.
- **Orden 32/2011**, de 20 de diciembre, de la Conselleria de Educación, Formación y Empleo, por la que se regula el **derecho del alumnado a la objetividad en la evaluación**, y se establece el procedimiento de reclamación.
- **Ley Orgánica 3/2020**, de 29 de diciembre, por la que se **modifica la Ley Orgánica 2/2006**, de 3 de mayo, **de Educación**.
- **Real Decreto 217/2022**, de 29 de marzo por el que se establece la ordenación y las enseñanzas mínimas de la Educación Secundaria Obligatoria.
- **Real Decreto 243/2022**, de 5 de abril por el que se establece la ordenación y las enseñanzas mínimas del bachillerato.
- **DECRETO 107/2022**, de 5 de agosto, del Consell, por el que se establece la **ordenación y el currículum de Educación Secundaria Obligatoria**.
- **DECRETO 108/2022**, de 5 de agosto, del Consell, por el que se establecen la **ordenación y el currículum de Bachillerato**.

3.- Contextualització

El centre educatiu en el qual s'emmarca la present programació és el centre públic d'educació secundària IES Historiador Chabàs dependent de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana. El centre s'ubica a la ciutat de Dénia, al nord de la província d'Alacant, l'activitat econòmica principal de la qual és el turisme.

En el centre s' imparteixen Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat, en la seva modalitat diürn i nocturn, i Cicles Formatius.

Les aules del centre estan equipades amb ordinador, projector i accés a internet. A

més el centre compta amb aules d'informàtica, una biblioteca per als alumnes i alumnes amb varietat de llibres per al seu préstec i consulta, així com un espai a l'exterior amb taules i bancs que pot ser utilitzat com a aula a l'aire lliure.


3.1 Alumnat

El conjunt de l' alumnat del centre pertany, en general, a una classe socioeconòmica molt variada. El centre rep, a més, alumnat d'altres poblacions més petites de la comarca. El nombre d' alumnes i alumnes matriculats al centre en l' actualitat és d' aproximadament 1000.

4.- Competències Generals (LOMLOE)

DeSeCo va definir el concepte **competència** com "la capacitat de respondre a demandes complexes i dur a terme tasques diverses de forma adequada". La competència "suposa una combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivació, valors ètics, actituds, emocions, i altres components socials i de comportament que es mobilitzen conjuntament per aconseguir una acció eficaç" (DeSeCo, 2003).

El treball per competències ha de promoure un equilibri entre els quatre grans pilars de l'aprenentatge: **aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a ser i aprendre a conviure** (Delors, 2013).

LOS 4 PILARES BÁSICOS DE LA EDUCACIÓN	
	Aprender a conocer .
	Aprender a hacer .
	Aprender a ser .

	Aprender a convivir .
--	------------------------------

Figura 1: Pilares básicos de la educación (Delors, 2013)

4.1 Descripción de las competencias clave


COMPETENCIAS CLAVE			
1		Competencia en comunicación lingüística. CCLI	Se refiere a la habilidad para utilizar la lengua, expresar y comprender ideas e interactuar con otras personas de manera oral o escrita.
2		Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología. CMCT	Capacidad para aplicar el razonamiento matemático en la resolución de cuestiones de la vida cotidiana. Habilidad para utilizar la metodología y conocimientos científicos en la realidad que nos rodea y para aplicar la tecnología para dar respuesta a necesidades humanas.
3		Competencia digital. CD	Implica el uso seguro y crítico de las TIC para obtener, analizar, producir e intercambiar información.
4		Aprender a aprender. CAA	Implica que el alumnado desarrolle su capacidad para iniciar el aprendizaje y persistir en él, organizar sus tareas y tiempo, y trabajar de manera individual o colaborativa para conseguir un objetivo.
5		Competencias sociales y cívicas. CSC	Capacidades para relacionarse con las personas y participar de manera activa, participativa y democrática en la vida social y cívica.
6		Sentido de la iniciativa y espíritu emprendedor. SIEE	Habilidades necesarias para convertir las ideas en actos, como la creatividad o las capacidades para asumir riesgos y planificar y gestionar proyectos.
7		Conciencia y expresiones culturales. CEC	Capacidad para apreciar la importancia de la expresión a través de la música, las artes plásticas y escénicas o la literatura.

Figura 2: Competencias clave (DeSeCo, 2003)

4.2 Contribución de las materias del departamento al desarrollo de las competencias

4.2.1 Competencia en comunicación lingüística

Saber	<ul style="list-style-type: none"> - Conocer las funciones del lenguaje en diversidad de contextos como debates, coloquios o disertaciones.
Saber hacer	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender y analizar textos filosóficos y dilemas morales. - Escucha atenta en debates y coloquios.
Saber ser	<ul style="list-style-type: none"> - Diálogo crítico y constructivo. - Reconocer el diálogo como herramienta primordial para la convivencia y el respeto hacia la diversidad de ideas.

4.2.2 Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología

Saber	<ul style="list-style-type: none"> - Lógica formal como fundamento de la argumentación y el razonamiento filosófico y científico.
Saber hacer	<ul style="list-style-type: none"> - Resolución de problemas y toma de decisiones basadas en pruebas y argumentos.
Saber ser	<ul style="list-style-type: none"> - Valoración crítica de la investigación y el conocimiento científico. - Reflexión crítica de los criterios éticos asociados a la ciencia y a la tecnología.

4.2.3 Competencia digital

Saber	<ul style="list-style-type: none"> - Comprender los derechos y riesgos del mundo digital.
Saber hacer	<ul style="list-style-type: none"> - Usar la información de manera crítica.
Saber ser	<ul style="list-style-type: none"> - Desarrollar una actitud crítica y realista hacia las tecnologías y los medios tecnológicos. - Valorar tanto sus fortalezas como los principios éticos de su uso.

4.2.4 Competencia aprender a aprender

Saber	<ul style="list-style-type: none"> - Conocer el mundo que nos rodea. - Conocerse a uno mismo y tomar consciencia de lo que uno sabe y de lo que desconoce. - Tomar consciencia del propio proceso de aprendizaje.
-------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Saber hacer	- Desarrollo de estrategias de evaluación.
Saber ser	- Tomar consciencia de la auto-eficacia. - Aumento de la motivación y confianza en sí mismo.

4.2.5 Competencias sociales y cívicas

Saber	- Comprender los conceptos de igualdad y no discriminación entre hombres y mujeres y entre diferentes grupos étnicos o culturales. - Comprender los conceptos de democracia, justicia, ciudadanía y derechos humanos
Saber hacer	- Mostrar tolerancia, manifestar solidaridad y participar de manera constructiva en las actividades de la comunidad.
Saber ser	- Tener disposición para superar los prejuicios y respetar las diferencias. - Respetar los derechos humanos. - Participar en la toma de decisiones democráticas a todos los niveles.

4.2.6 Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor

Saber	- Comprender el funcionamiento de las sociedades. - Diseñar e implementar un plan.
Saber hacer	- Saber comunicar, negociar y presentar.
Saber ser	- Tener autoconocimiento y autoestima. - Tener iniciativa, interés, proactividad e innovación tanto en la vida privada y social como en la profesional.

4.2.7 Consciencia y expresiones culturales

Saber	- Contribuir al conocimiento del legado cultural recibido.
Saber hacer	- Aplicar diferentes habilidades de pensamiento, perceptivas, comunicativas, de sensibilidad y de sentido estético.
Saber ser	- Respetar el derecho a la diversidad cultural y el diálogo entre culturas y sociedades. - Valorar la libertad de expresión. - Tener interés, aprecio, respeto, disfrute y valoración crítica de las obras artísticas y culturales

5.- Objectius

5.1 Objectius generals d'etapa secundària

D'acord amb el que estableix l'article 7 del Reial decret 017/2022, l'educació secundària obligatòria ha de contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que els permeten:

1. Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg refermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
2. Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.
3. Valorar i respectar les diferències de gèneres i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones.
4. Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
5. Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a adquirir, amb sentit crític, nous coneixements. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i utilització.
6. Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.
7. Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.
8. Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia, i el castellà, com a llengua cooficial, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.
9. Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.
10. Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, incloses les llengües familiars, així com el patrimoni artístic i cultural, com a mostra

del multilingüisme i de la multiculturalitat del món, que també s'ha de valorar i respectar.

11. Conèixer i acceptar el funcionament del seu cos i el dels altres, respectar les diferències, consolidar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat.

12. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals, i el medi ambient, i contribuir a la conservació i millora.

13. Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

14. Prendre consciència de les problemàtiques que té plantejades la humanitat i que es concreten en els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

5.2 Objectius generals d'etapa batxillerat

D'acord amb el que estableix l'article 7 del Reial decret 243/2022, el batxillerat ha de contribuir a desenvolupar en els i les alumnes les capacitats que els permeten:

1. Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució Espanyola, així com pels drets humans, que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.

2. Consolidar una maduresa personal, afectiva, sexual i social que els permeti actuar de manera respectuosa, responsable i autònoma i desenvolupar l'esperit crític. Preveure, detectar i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials, així com les possibles situacions de violència.

3. Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats de dones i homes, analitzar i valorar críticament les desigualtats existents, així com el reconeixement i l'ensenyament del paper de les dones en la història i impulsar la igualtat real i la no-discriminació per raó de naixement, sexe, origen racial o ètnic, discapacitat, edat, malaltia, religió o creences, orientació sexual o identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

4. Afermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'aprofitament eficaç de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.

5. Dominar, tant en l'expressió oral com en l'escripta, el valencià i el castellà.

6. Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.

7. Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.

8. Conèixer i valorar críticament les diferents realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució, com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat. Participar de manera solidària en el desenvolupament i la millora del seu entorn social.
9. Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat triada.
10. Comprendre els elements i procediments fonamentals de la investigació i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com afermar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.
11. Afermar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.
12. Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.
13. Utilitzar l'educació física i l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Afermar els hàbits d'activitats fisicoesportives per a afavorir el benestar físic i mental, i com a mitjà de desenvolupament personal i social.
14. Afermar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la mobilitat segura i saludable.
15. Fomentar una actitud responsable i compromesa en la lluita contra el canvi climàtic i en la defensa del desenvolupament sostenible.
16. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals.

6.- Matèries relacionades amb el departament

6.1 FILOSOFIA 1r BATXILLERAT

1.- Presentació de la matèria

La matèria de Filosofia representa un salt qualitatiu pel grau d'abstracció en el ventall de temes i aspectes que tracta i també per l'actitud radical amb què aborda el coneixement. Això la fa idònia tant per al desenvolupament dels objectius del Batxillerat com per a l'adquisició de les competències clau per part de l'alumnat.

La Filosofia es converteix en un element essencial per a aconseguir una ciutadania activa que construïska una societat de convivència pacífica i democràtica. Moltes de les capacitats que es despleguen en el treball filosòfic contribueixen a aconseguir aquest objectiu. La capacitat de reflexionar de manera crítica tant sobre un mateix o una mateixa com sobre la situació de les altres persones, d'identificar situacions d'injustícia i fer una anàlisi ètica que porte a un compromís de canvi, de combatre les desigualtats a partir de la comprensió de la naturalesa humana, de construir una convivència pacífica basada en els drets humans, de promoure societats justes i democràtiques a partir de la comprensió de les estructures socials i polítiques són algunes d'aquestes.

En aquest sentit, interrogar-se sobre els problemes inherents a tot ésser humà, tant els referits a la comprensió de la realitat, la veritat, la identitat personal, la justícia, la dignitat o la bellesa com a les qüestions heretades de la tradició, i, alhora, fer una reflexió crítica des dels nous plantejaments als quals ens esmenta la societat actual, promou la maduresa personal i social de l'alumnat i contribueix al desplegament de les competències clau.

Així, la matèria de Filosofia els ofereix tot un marc conceptual que els permet realitzar una anàlisi precisa i rigorosa de les seues inquietuds teòriques i vitals, i al mateix temps els dota amb les eines metodològiques adequades per a posar en pràctica i amb garanties una inquisició filosòfica. Aquests dos processos són necessaris per a l'abordatge personal de

les qüestions sobre el sentit i el valor de l'existència, els diferents tipus de sabers i tot allò que configura l'entorn vital i formatiu de l'alumnat. D'una banda, aquestes eines conceptuals i metodològiques són imprescindibles per a la construcció dels propis judicis, i per tant de l'exercici lliure i responsable de la seua sobirania. Al cap i a la fi, l'articulació d'una societat democràtica al voltant dels valors i els principis ètics i polítics es fonamenta i legitima en la deliberació racional de la ciutadania. A més, l'aprenentatge filosòfic permet a l'alumnat la reflexió crítica mitjançant llenguatges que provenen del món de les arts. La reflexió estètica no sols ha de promoure l'educació de la sensibilitat i les emocions, sinó també l'anàlisi de les manifestacions culturals i els fenòmens socials que l'art capta, a vegades, abans que la mateixa disciplina filosòfica. La matèria de Filosofia recull i amplia tot allò que l'alumnat ha treballat i consolidat al llarg de l'ESO.

Així la capacitat de mantindre un diàleg respectuós i l'ús correcte dels arguments en les discussions i debats que es generen a l'aula, la gestió de les emocions i els conflictes des de la cultura de la pau, l'anàlisi crítica de les normes a la llum dels drets humans, la denúncia dels estereotips i la lluita contra tota mena de desigualtats, la promoció d'una ciutadania global, democràtica i participativa, i la defensa de la sostenibilitat ecològica són aspectes sobre els quals s'ha posat especial atenció en l'etapa anterior i en els quals s'incideix i aprofundeix en l'actual. A fi d'atendre aquests propòsits, la matèria de Filosofia es desenvolupa mitjançant una sèrie de competències específiques que té en el diàleg l'eix vertebrador. Això impulsa l'ús d'una metodologia d'aprenentatge dialògica que pren com a referència la indagació de l'alumnat. Una manera de fer Filosofia que, encara que està totalment arrelada en la tradició, no deixa de ser innovadora.

2.- Relació entre les competències específiques de la matèria Filosofia de 1r de Batxillerat, els sabers bàsics, els criteris de qualificació i els instruments d'avaluació.

<p>Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adients a cada CE</p> <p>- Primera agrupació de competències corresponent al 80% de la nota:</p>	<p>Criteris de qualificació associats a cada CE</p>
<p>1. Competència específica 1: <i>Identificar problemes i formular preguntes relacionades amb l'existència dels éssers humans i la seua capacitat de raonar i actuar, des de l'especificitat i radicalitat de la perspectiva filosòfica.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Sabers bàsics associats a la CE1: Bloc 1: Especificitat del saber filosòfic i els seus mètodes. L'ésser humà com a problema filosòfic. Bloc 2: Realitat i coneixement. Subbloc 1: Realitat. Aparença i realitat. Subbloc 2: Coneixement. Possibilitat i continguts del saber metafísic. Lògica. El problema del coneixement i la veritat. El saber científic i la filosofia de la ciència. ◦ Instruments d'avaluació CE1: <i>Prova escrita / Anàlisi de textos filosòfics / Dissertació</i> <p>2. Competència específica 4: <i>Visibilitzar, denunciar i combatre les desigualtats, estereotips i exclusions propis del sistema patriarcal incloent una mirada de gènere en l'anàlisi de les diferents teories i qüestions filosòfiques.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sabers bàsics associats a la CE4: Bloc 4: Feminisme, feminismes i perspectives de gènere en la filosofia. - Instruments d'avaluació CE4: Anàlisi de textos de l'obra de dones filòsofes, accions divulgatives i reivindicatives al centre (exposicions murals, fotografia, carta a la directora, debats i col·loquis, etc.) <p>3. Competència específica 5: <i>Identificar i analitzar problemes ètics i polítics des d'una perspectiva interseccional i elaborar propostes transformadores de la realitat d'acord amb els principis d'una societat igualitària inclusiva.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sabers específics associats a la CE5: Bloc 3. Participació, acció i creació. Subbloc 1: Política. L'ésser humà com a ésser social i polític. Legalitat i legitimitat. El fonament de l'organització social i del poder polític. La reflexió filosòfica al voltant de la democràcia. Ideals, utopies i distopies. Els moviments socials i polítics. Subbloc 2: Ètica. La raó pràctica com a problema. Problemes i conflictes morals. Els dilemes. El marc ètic del diàleg. - Instruments d'avaluació CE5: Prova escrita, anàlisis textos filosòfics, dissertació, accions divulgatives i reivindicatives al centre (exposicions murals, fotografia, carta a la directora, debats i col·loquis, etc.) <p>4. Competència específica 6: <i>Analitzar amb actitud crítica, constructiva, oberta i respectuosa els conflictes humans, de manera</i></p>	<p>5.1.1. Diferenciar els problemes filosòfics dels que no ho són. 5.1.2. Investigar i explicar les relacions entre la filosofia i els problemes quotidians. 5.1.3. Formular preguntes referides a la vida quotidiana des d'una perspectiva filosòfica.</p> <p>5.4.1. Identificar els valors que sustenten els estereotips i prejudicis de gènere. 5.4.2. Analitzar críticament les conseqüències d'aquests prejudicis i estereotips. 5.4.3. Buscar i exposar continguts que incloguen la perspectiva de gènere. 5.4.4. Proposar i dur a terme accions que combaten les desigualtats, els estereotips i les exclusions.</p> <p>5.5.1. Analitzar causes i conseqüències dels problemes ètics i polítics que afecten la convivència democràtica. 5.5.2. Exposar i argumentar la posició moral que s'adopta front als problemes polítics i ètics que amenacen la convivència. 5.5.3 Proposar i desplegar accions que tinguen com a objectiu la millora de les relacions interpersonals des d'una perspectiva ètica i política.</p> <p>5.6.1. Reconèixer la pluralitat d'idees, creences i emocions que intervenen en els conflictes humans. 5.6.2.</p>

<p><i>que es contemple la pluralitat d'idees, creences i emocions que intervenen en els mateixos i proposar una resolució dialogada i pacífica.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sabers bàsics associats a la CE6: Bloc 4. Pau, prosperitat i planeta. Teories ètiques i els reptes de desenvolupament sostenible. Interseccionalitat de les desigualtats i les discriminacions. Guerra i terrorisme. Violències: directa, cultural i estructural. Drets Humans. Bloc 2. Subbloc 2. Coneixement: La desinformació i el fenomen de la post-veritat. Bloc 4. Consum responsable, tecnologia i entorn natural. <p>5. Competència específica 7: <i>Analitzar críticament i qüestionar la legitimitat de les idees, valors i concepcions del món canòniques i donar visibilitat a aquelles que no s'han atés.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sabers bàsics associats a la CE7: Bloc 1: Antropologia filosòfica: cultura, etnocentrisme, relativisme cultural i decolonització. El problema de la identitat personal. Identitat digital, intel·ligència artificial i transhumanisme. El problema del determinisme. Necessitat, atzar i llibertat. - Instruments d'avaluació CE7: Anàlisi de textos filosòfics, anàlisi documentals, articles periodístics i anàlisi de notícies. <p>6. Competència específica 8: <i>Identificar la diversitat de manifestacions artístiques, valorar-les com a motor del pensament crític i combatre els prejudicis culturals sobre aquestes.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sabers bàsics associats a la CE8: Bloc 3. Participació, acció i creació. Subbloc 3. Estètica. El problema de l'art i la bellesa. El paper polític de l'art. - Instruments d'avaluació CE8: Anàlisi obres d'art i textos filosòfics, Debat/Col·loqui, dissertació, prova escrita. 	<p>Analitzar críticament les conseqüències dels conflictes en la convivència democràtica. 5.6.3. Proposar i dur a terme accions encaminades a la construcció de la cultura de la pau en la vida diària del centre i l'entorn social.</p> <p>5.7.1. Analitzar críticament la relació entre idees, valors i concepcions del món. 5.7.2. Identificar, visibilitzar i explicar idees, valors i concepcions de la realitat que han sigut històricament silenciades, relegades u ocultades. 5.7.3. Comparar i explicar les diferències entre les idees i valors que han sigut silenciades i aquelles considerades com a canòniques.</p> <p>5.8.1. Identificar i descriure les característiques d'una obra d'art. 5.8.2. Explicar i comparar teories estètiques. 5.8.3. Argumentar la relació entre els productes artístics i el pensament crític, analitzar el seu paper transformador de la societat. 5.8.4. Identificar i explicar els prejudicis que porten a considerar unes produccions com a art i d'altres no, analitzar les seves conseqüències.</p>
<p>Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adients a cada CE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Segona agrupació de competències corresponent al 20% de la nota: 	<p>Criteris d'avaluació associats a cada CE</p>
<p>7. Competència específica 2: <i>Utilitzar criteris de cerca, selecció i anàlisi d'informació referida a qüestions filosòfiques des d'una actitud reflexiva, autònoma, rigorosa i creativa.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE2: Transversal a tots els sabers específics. o Instruments d'avaluació CE2: Treballs de recerca, redacció filosòfica, exposicions orals. <p>8. Competència específica 3: <i>Practicar el diàleg i debat filosòfics de manera rigorosa, crítica i assertiva, utilitzant de forma adequada els diferents tipus d'argumentació i detectant els usos fal·laços, dogmàtics i esbiaixats en la defensa d'opinions i hipòtesis.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE3: Transversal a tots els sabers específics, bloc 3: el raonament i l'argumentació formal e informal. o Instruments d'avaluació CE3: Debat / Col·loqui, participació activa a l'aula, exposicions orals. 	<p>5.2.1. Utilitzar criteris de cerca i selecció d'informació fiables. 5.2.2. Analitzar de manera crítica la informació trobada. 5.2.3. Exposar de manera rigorosa i autònoma el resultat de la cerca.</p> <p>5.3.1. Participar en els debats de manera assertiva, escoltant de manera activa i respectuosa. 5.3.2. Utilitzar conceptes i arguments de manera rigorosa. 5.3.3. Identificar i analitzar críticament els usos dogmàtics en la defensa d'opinions. 5.3.4 Utilitzar un llenguatge oral i escrit incliusiu i igualitari.</p>

3.- Temporalització

1a Avaluació: *Bloc 1: Persona*

Bloc 2: Realitat i coneixement

Subbloc 1: Realitat

2a Avaluació: *Bloc 2: Realitat i coneixement*

Subbloc 2: Coneixement

Bloc 3: Participació, acció i recreació.

Subbloc 1: Política

Subbloc 2: Ètica

3a Avaluació: *Bloc 3: Participació, acció i recreació.*

Subbloc 3: Estètica

Bloc 4: Pau, prosperitat i planeta.

La temporalització podrà variar en funció de la dinàmica i de les característiques de cada grup

4.- ACORDS per a la QUALIFICACIÓ.

- Criteri general d'arrodoniment de la nota: si el primer decimal és igual o major que cinc, es sumarà un punt a la part entera; en cas contrari es deixarà la part entera de la nota calculada.
- La nota final de curs serà la mitjana de la qualificació de les tres avaluacions, però comptant la nota real amb decimals, sense arrodonir. Aquesta nota final de curs s'arrodonirà seguint el criteri anterior.

5.- Recuperacions i pendents.

Recuperacions i pendents	
RECUPERACIÓ AVALUACIONS	<ul style="list-style-type: none">- Prova escrita amb els sabers bàsics treballats a cada avaluació. <p>NOTA: La nota de la recuperació per avaluació serà màxim d'un 6.</p>

RECUPERACIÓ o PROVA EXTRAORDINÀRIA JUNY/JULIOL	<ul style="list-style-type: none">- Prova escrita sobre continguts mínims de la matèria.
PENDENTS (cursos anterios)	<ul style="list-style-type: none">- Prova escrita a partir d'un dossier de continguts mínims de la matèria que proporcionem a l'alumnat amb la matèria pendent.

6.2 HISTÒRIA de la FILOSOFIA 2n BATXILLERAT

1.- Presentació de la matèria

La matèria Història de la Filosofia assumeix el salt qualitatiu en el grau d'abstracció que suposava la matèria de Filosofia de 1r de Batxillerat i li dona projecció històrica tot rastrejant el procés pel qual s'ha gestat i desenvolupat la història de les idees.

Així, l'estudi de l'evolució històrica dels interrogants que la filosofia planteja, desenvolupa en l'alumnat la capacitat crítica i l'allunya dels discursos dogmàtics i fal·laços que es postulen com a veritats ahistòriques, sempre a partir del reconeixement i de l'estudi de les idees de persones diverses en diferents cultures i moments històrics. Entendre les aportacions de les teories de la història de la filosofia a la comprensió dels conflictes actuals enforteix i millora la capacitat de l'alumnat per a conèixer, valorar i respectar la cultura i la història. A més, porta a reconèixer la diversitat d'idees i la pluralitat de plantejaments com a elements fonamentals de la ciutadania democràtica i participativa, i distancia de les postures totalitàries que la falta de sentit històric produeix.

Aquesta aproximació històrica als problemes dona una major amplitud i profunditat al treball de les capacitats que promouen en l'alumnat una ciutadania global responsable, compromesa i respectuosa i que li permeten enfrontar els desafiaments del segle XXI. La capacitat de reflexionar de manera crítica tant sobre un mateix com sobre la situació de les altres persones; d'identificar situacions d'injustícia i fer una anàlisi ètica que porte a un compromís de canvi; de combatre les desigualtats a partir de la comprensió de la naturalesa humana; de construir una convivència pacífica basada en els drets humans; de promoure societats justes i democràtiques a partir de la comprensió de les estructures socials i polítiques en són algunes i s'amplien des de la perspectiva històrica perquè permeten comprendre l'origen i evolució dels interrogants i accedir a reflexions i idees que d'una altra manera no estarien al seu abast. Tot això consolida la maduresa personal i social de l'alumnat i contribueix al desplegament de les competències clau.

L'objectiu primordial d'aquesta matèria és recórrer el camí que han fet les preguntes i respostes que han sorgit de les qüestions fonamentals que es planteja l'ésser humà. Preguntes i respostes referides als diferents plantejaments sobre l'univers, la naturalesa o el mateix ésser humà, així com al coneixement i als valors que orienten la nostra acció i que, encara que en essència són les mateixes, han anat variant al llarg de la història del pensament, s'han formulat de manera diferent i s'han presentat d'acord amb les inquietuds i novetats de cada època. Però en aquest recorregut s'imposa una mirada crítica al conjunt de plantejaments que han ignorat moltes contribucions d'autories considerades menors o pertanyents a altres tradicions de pensament.

Complir aquest objectiu és, per tant, imprescindible per a la consecució de la maduresa personal, social i professional de l'alumnat. L'observació de la relació de diàleg que s'estableix entre les diferents idees, i entre diferents aspectes de la cultura comporta també l'observació del procés de formació de la xarxa mental amb la qual pensem, sentim, desitgem i actuem. Per tant, el desenvolupament de la matèria, en comptes de consistir en la mera exposició erudita de coneixements, ha de representar un exercici de descobriment del fet que les idees i els valors que ens han sigut llegats també són els fonaments de la manera de ser i de fer de l'alumnat.

Per a aconseguir aquest objectiu, l'alumnat ha de ser capaç de desenvolupar unes competències específiques que són una ampliació de les que ja s'han treballat en primer de Batxillerat. La primera d'aquestes competències té a veure amb la historicitat del saber filosòfic i amb el treball crític de les fonts. A partir d'aquest treball directe amb els textos de les autores i dels autors de la història de la filosofia es desenvolupen totes les competències del treball filosòfic. L'alumnat ha de ser capaç de seleccionar i tractar la informació des d'una perspectiva crítica per a desenvolupar la reflexió. A més, una vegada analitzades i treballades les idees a través de la lectura crítica dels textos, l'alumnat ha de ser capaç d'explicar amb claredat el contingut d'aquestes teories i posar-les en relació amb problemes

actuals mitjançant arguments construïts correctament. La lectura crítica, la perspectiva històrica i la posada en diàleg de diverses teories i moments històrics, porta al qüestionament de la legitimitat d'allò que se'ns ha transmès com a canònic i a la visibilització de veus, idees i teories silenciades o apartades. Així, s'aprofundirà en els procediments d'indagació filosòfica, en el coneixement de les diferents concepcions de la història del pensament que ens han arribat com a més rellevants i en les relacions d'oposició i complementarietat respecte a la resta d'idees filosòfiques i manifestacions culturals. La novetat és la consideració de la variabilitat històrica que ha conformat les idees i creences que l'alumnat té per a pensar-se a si mateix i al món que l'envolta. La història de la filosofia, per tant, no es pot deslligar de les expressions i fenòmens socials, polítics, científics o religiosos que han generat el context en el qual es desenvolupen les idees predominants en una etapa determinada i que es posen en relació dialògica amb les de les èpoques anteriors i posteriors. Així, en entendre teories i controvèrsies filosòfiques que s'han generat al llarg de la història del pensament occidental, l'alumnat adopta una posició crítica i dialogant davant la complexitat dels problemes i reptes del present.

2.- Relació entre les competències específiques de la matèria Història de la Filosofia de 2n de Batxillerat, els sabers bàsics, els criteris de qualificació i els instruments d'avaluació.

<p>Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adients a cada CE</p> <p>- Primera agrupació de competències corresponent al 90% de la nota:</p>	<p>Criteris de qualificació associats a cada CE</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Competència específica 1: <i>Identificar les diferents concepcions filosòfiques que s'han formulat al llarg de la història, explicar-ne les idees principals i comparar-les, mitjançant l'aproximació a les fonts i el treball crític sobre aquestes.</i> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE1: Bloc 1: Filosofia antiga; Bloc 2: Filosofia medieval; Bloc 3: Filosofia moderna i Bloc 4 Filosofia contemporània. o Instruments d'avaluació CE1: <i>Prova escrita / Anàlisi de textos filosòfics / Dissertació</i> - Competència específica 2: <i>Buscar, analitzar i interpretar informació relativa a problemes històrico-filosòfics des d'una actitud i reflexió autònoma, rigorosa i creativa.</i> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE2: Bloc 1: Filosofia antiga; Bloc 2: Filosofia medieval; Bloc 3: Filosofia moderna i Bloc 4 Filosofia contemporània. o Instruments d'avaluació CE2: <i>Anàlisi de textos filosòfics, periodístics, d'investigació, materials audiovisuals, etc.</i> - Competència específica 4: <i>Argumentar de manera rigorosa i constructiva quan s'expressen teories i idees relacionades amb problemes històrico-filosòfics.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Sabers bàsics associats a la CE4: Bloc 1: Filosofia antiga; Bloc 2: Filosofia medieval; Bloc 3: Filosofia moderna i Bloc 4 Filosofia contemporània. - Instruments d'avaluació CE4: <i>Prova escrita, anàlisis textos filosòfics, dissertació...</i> - Competència específica 5: <i>Analitzar críticament i qüestionar la legitimitat de les idees, valors i concepcions del món dominants en la història de la filosofia i visibilitzar aquelles que no s'han atès.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Sabers bàsics associats a la CE 5: Bloc 1: Filosofia antiga; Filosofia i ciutadania en la Il·lustració grega. Els sofistes i Sòcrates. Aspàcia de Milet i el paper de la dona en la cultura i la filosofia grega. Bloc 2: Filosofia medieval; Filosofia i ciència: Hildegarda de Bingen i Guillem d'Ockham. La filosofia àrab i jueva. Bloc 3: Filosofia moderna: La lluita pels drets. Mary Wollstonecraft i Olympe de Gouges i Bloc 4 Filosofia contemporània: El desarrelament segons Simone Weil, el desenvolupament del feminisme: Simone de Beauvoir. 	<p>5.1.1. Identificar les diverses aportacions que s'han produït al llarg de la història sobre qüestions filosòfiques</p> <p>5.1.2. Explicar diferents teories filosòfiques a través de l'anàlisi de les fonts</p> <p>5.1.3. Relacionar les diferents teories filosòfiques estudiades amb el present.</p> <p>5.2.1. Utilitzar criteris de cerca i selecció d'informació fiables, i comparar diferents fonts.</p> <p>5.2.2. Analitzar de manera crítica la informació trobada per a comprovar-ne la veracitat.</p> <p>5.2.3. Exposar de manera rigorosa i autònoma el resultat de la cerca, les posicions històriques respecte als problemes filosòfics i les reflexions que es produeixen arran de l'elaboració de la informació.</p> <p>5.4.1. Identificar i explicar els interrogants i reflexions que guarden relació amb els problemes actuals.</p> <p>5.4.2. Comparar les respostes donades al llarg de la història amb les respostes actuals als mateixos problemes.</p> <p>5.5.1. Analitzar críticament la relació entre idees, valors i concepcions del món de la història de la filosofia.</p> <p>5.5.2. Identificar, visibilitzar i explicar idees, valors i concepcions de la història de la filosofia que han sigut silenciades, relegades o ocultades.</p> <p>5.5.3. Comparar i explicar les diferències entre les idees i valors que han sigut silenciats en la història de la filosofia i aquells considerats com canònics</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Instruments d'avaluació CE 5: Prova escrita, anàlisis textos filosòfics, dissertació... - Competència específica 6: Identificar i analitzar els principals problemes ètics i polítics plantejats al llarg de la història del pensament occidental i posar-los en relació amb els conflictes ètics i polítics actuals i les diferents maneres d'abordar-los i de reaccionar davant aquests. - Sabers bàsics associats a la CE6: Bloc 1: Filosofia antiga; Bloc 2: Filosofia medieval; Bloc 3: Filosofia moderna i Bloc 4 Filosofia contemporània. - Instruments d'avaluació CE6: Anàlisi de textos filosòfics, anàlisi documentals, articles periodístics i anàlisi de notícies. 	<p>5.6.1. Identificar en els textos de la història de la filosofia els problemes ètics i polítics de l'època. 5.6.2. Analitzar i explicar els problemes plantejats en els textos des d'una perspectiva històricament contextualitzada. 5.6.3. Relacionar els arguments i reflexions sobre els problemes ètics i polítics del passat amb la resolució racional dels problemes actuals.</p>
<p>Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adjunts a cada CE</p> <p>- Segona agrupació de competències corresponent al 10% de la nota:</p>	<p>Criteris d'avaluació associats a cada CE</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Competència específica 3: Argumentar de manera rigorosa i constructiva quan s'expressen teories i idees relacionades amb problemes històrico-filosòfics. <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE2: Bloc 1: Filosofia antiga; Bloc 2: Filosofia medieval; Bloc 3: Filosofia moderna i Bloc 4 Filosofia contemporània. o Instruments d'avaluació CE3: Treballs de recerca, redacció filosòfica, exposicions orals, Debat / Col·loqui, participació activa a l'aula, anàlisi de conceptes filosòfics. 	<p>5.3.1. Participar en els debats de manera assertiva, escoltant de manera activa i respectant el torn de paraula tant en l'aportació d'arguments com en exposar el seu acord o desacord. 5.3.2. Utilitzar els conceptes i els arguments de manera rigorosa per a exposar les idees i raonaments que s'han donat al llarg de la història per a aclarir els dubtes i malentesos que es plantegen. 5.3.3. Identificar i analitzar críticament els usos dogmàtics i esbiaixats dels arguments de la història de la filosofia.</p>

3.- Temporalització

1a Avaluació: Bloc 1: Antiga

- Historicitat dels problemes i concepcions de la filosofia.
- Cosmovisió mítica i explicació filosòfica
- El problema de la realitat en els presocràtics
- Filosofia i ciutadania en la Il·lustració grega. Els sofistes y Sòcrates. Aspàsia de Milet i el paper de la dona en la cultura i la filosofia grega.
- El debat polític. Les propostes platòniques i aristotèliques sobre el millor ordre social.

- L'antropologia en la filosofia clàssica. Sòcrates i el coneixement de sí. La psique en Plató i Aristòtil.
- La discussió ètica. L'intel·lectualisme socràtic-platònic; la teoria de les virtut en Plató i el concepte d'eudaimònia en Aristòtil.
- De les polis a l'imperi. Filosofia, ciència i cultura en el hel·lenisme. Estoïcisme i epicureisme.

2a Avaluació: Bloc 2: Medieval

- Qüestions fonamentals en la filosofia medieval.
- L'assimilació de la filosofia grega per la teologia medieval. El problema de la relació entre fe i raó.
 - Agustí d'Hibonita i Hipàtia d'Alexandria.
- Filosofia i ciència
 - Hildegarda de Bibgen i Guillem d'Ockham
- La filosofia àrab i jueva.

Bloc 3: Moderna

- El naixement de la modernitat europea. El Renaixement. El protestantisme. La revolució científica.
- La necessitat d'un fonament segur per al coneixement. Principals figures del racionalisme i l'empirisme.
- La qüestió de l'origen i del fonament de la societat i el poder. Del pensament polític medieval a la teoria del contracte social.
- El debat metafísic modern. La filosofia crítica d'Immanuel Kant i el problema de la metafísica com a saber.
- El projecte il·lustrat.
- Potència i límits de la raó.
- Il·lustració i democràcia.
- La lluita pels drets. Mary Wollstonecraft i Olympe de Gouges.

3a Avaluació: Bloc 4: Contemporània

- Crisi del projecte il·lustrat

- Filosofia de la sospita: decadència i dissolució de la filosofia occidental. Marx i Nietzsche.
- Corrents filosòfiques del segle XX.
- El desenvolupament del feminisme: Simone de Beauvoir.
- El desarrelament segons Simone Weil.
- Segle XX i barbàrie. L'anàlisi del totalitarisme de Hannah Arendt.

4.- ACORDS per a la QUALIFICACIÓ.

- Criteri general d'arrodoniment de la nota: si el primer decimal és igual o major que cinc, es sumarà un punt a la part entera; en cas contrari es deixarà la part entera de la nota calculada.
- La nota final de curs serà la mitjana de la qualificació de les tres avaluacions, però comptant la nota real amb decimals, sense arrodonir. Aquesta nota final de curs s'arrodonirà seguint el criteri anterior. Per tant que aprobe el curs, la nota ha de ser superior a 5.

5.- Recuperacions.

Recuperacions i pendents	
RECUPERACIÓ AVALUACIONS	<ul style="list-style-type: none"> - Prova escrita seguint el model PAU. L'alumnat s'examinarà de la part suspesa. NOTA: La nota de la recuperació per avaluació serà màxim d'un 6.
RECUPERACIÓ o PROVA EXTRAORDINÀRIA JUNY/JULIOL	<ul style="list-style-type: none"> - Prova escrita seguint el model PAU. L'alumnat s'haurà d'estudiar totes les parts donades.

6.3 Psicologia 2n de Batxillerat

1.- Presentació de la matèria

L'objectiu fonamental d'aquesta matèria és contribuir que l'alumnat maduri com a ésser humà, que entengui la conducta pròpia i la de les persones amb què conviu i que desenvolupi estratègies que li permeten resoldre les diferents situacions a què s'enfronta en tots els àmbits de la vida. Situacions que poden provocar incertesa, solitud i conflictes i que poden convertir-se en barreres difícils de superar, i en conseqüència, posar en risc el desenvolupament d'una personalitat equilibrada i generar conductes i personalitats autodestructives i destructives. Per aquest motiu, la matèria va dirigida a l'alumnat que té interès per la investigació i la comprensió de la conducta humana i els processos mentals subjacents. Conèixer els condicionaments emocionals, socials i biològics del psiquisme humà ajudarà l'alumnat a situar-se en el marc en què s'ubica la seua existència i, en un segon moment, a aprofundir i dissenyar creativament els principis cap als quals haurà d'orientar-la, tot donant sentit i transcendir eixos condicionaments prèviament descoberts. Ara bé, el primer pas per aconseguir-ho és el treball personal per conèixer, comprendre i desenvolupar la intel·ligència pròpia, tant la intrapersonal com la interpersonal. La complexitat i conflictivitat de la vida social requereix d'una atenció prioritària i cada vegada major en la formació de la persona, i aquesta està especialment vinculada a les emocions. Així doncs, l'estudi i gestió de les emocions és l'eix vertebrador dels continguts d'aquesta assignatura, ja que l'autoconeixement personal és la base del desenvolupament emocional. El pensament és fonamental, però no és suficient per comprendre'ns i desenvolupar personalitats equilibrades i resilients. Sentir és indispensable per a mantindre conductes personalment integradores i socialment transformadores i solidàries. Tot açò promou la maduresa personal i social de l'alumnat i contribueix al desplegament de les competències clau.

Cal destacar que els interessos propis de l'alumnat, d'una banda, i el caràcter opcional de l'assignatura i el fet d'enfrontar-se a una disciplina totalment nova, de l'altra, poden afavorir una actitud positiva i oberta cap a la matèria. Així doncs, la motivació n'esdevindrà un factor clau en el desplegament. És important pel procés d'ensenyament i aprenentatge que el professorat conega les expectatives de l'alumnat i presenti estratègies que permeten connectar els coneixements teòrics amb la pròpia experiència de l'alumnat per tal de promoure i mantenir la motivació.

Què és créixer i madurar com a persona? Com es construeix una bona autoestima? Quines

són les necessitats de cada etapa evolutiva? Quins recursos necessitem? Quina és la funció de l'educació? Quins són els elements relacionals i emocionals de l'educació que afavoreixen l'aprenentatge i la bona convivència? De quines emocions parlem? Quines habilitats emocionals necessitem per viure i ser persones felices? Aquestes són, en conseqüència, algunes de les qüestions que cal abordar i investigar en aquesta matèria, ja que contribueixen al desenvolupament de la intel·ligència emocional en totes les seues vessants i a afrontar els reptes de la societat del segle XXI des d'una personalitat i societat més resilients.

Des d'aquesta perspectiva entenem que s'ha d'atendre un triple vessant: individual, que pretén que l'alumnat adquirisca coneixements que li permeten millorar l'autoconeixement i la pròpia intel·ligència; social, que pretén que l'alumnat adquirisca coneixements que milloren la competència en les relacions interpersonals des de la comprensió de les diferències individuals i culturals; i científica, que aporta els avenços de la investigació en psicologia i la seua relació amb les aportacions d'altres ciències i sabers, alhora que contribueix al desenvolupament de la capacitat crítica de l'alumnat que s'acosta a l'estudi de la psicologia amb unes idees o concepcions prèvies basades en creences populars, prejudicis o en plantejaments poc rigorosos sobre l'objecte d'estudi de la matèria, molts cops fonamentats en allò que amplifiquen i tergiversen els mitjans de comunicació.

La psicologia és una disciplina que naix en la filosofia i que en l'actualitat uneix l'àmbit científic i filosòfic. Parteix de l'estudi i comprensió dels fonaments del psiquisme i el comportament humà i requereix de l'hermenèutica que els relaciona i connecta amb els principis de la filosofia i d'altres disciplines com la biologia, la neurociència, l'antropologia, la sociologia o l'economia. En conseqüència, pretén promoure l'adquisició per part de l'alumnat d'un coneixement holístic de l'assignatura que possibilita assolir major rigor i sentit crític dels temes tractats i facilite reconèixer les relacions amb altres disciplines del batxillerat. No es tracta de crear especialistes en psicologia sinó de promoure una visió global de la disciplina que permeta a l'alumnat assolir des del rigor i el sentit crític la importància d'aquests coneixements per a la construcció de la seua personalitat i de les seues relacions socials en sentit ampli.

2.- Relació entre les competències específiques de la matèria Psicologia de 2n de Batxillerat, els sabers bàsics, els criteris de qualificació i els instruments d'avaluació.

<p>Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adients a cada CE Primera agrupació de competències corresponent al 60% de la nota:</p>	<p>Criteris de qualificació associats a cada CE</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Competència específica 3: <i>Identificar i explicar el paper de les emocions davant els reptes, les incerteses i els conflictes que es produeixen en les relacions humanes, gestionar-les i explorar solucions equitatives i creatives.</i> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Sabers bàsics associats a la CE3: Bloc 1: Què és la psicologia? Subbloc 2 Processos psicològic bàsics. Bloc 2: L'educació emocional: la construcció d'una personalitat equilibrada. Subbloc 1: Què és la intel·ligència emocional? Subbloc 2 Com desenvolupar-la. Bloc 3: La psicologia social. ◦ Instruments d'avaluació CE3: <i> Prova escrita / Anàlisi de textos/ Dissertació/ Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals</i> - Competència específica 4: <i> Utilitzar estratègies per millorar l'aprenentatge personal a partir dels coneixements i tècniques adquirits en l'estudi dels processos cognitius</i> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Sabers bàsics associats a la CE4: Bloc 1 Què és la psicologia? Subbloc 1: Definició; Subbloc 2: Processos psicològics bàsics. Bloc 2: L'educació emocional: La construcció d'una personalitat equilibrada: Subbloc 1 ¿Què és la intel·ligència emocional? Subbloc 2: Com desenvolupar-la? Bloc 3 La psicologia social. ◦ Instruments d'avaluació CE4: <i> Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals</i> - Competència específica 5: <i> Identificar, denunciar i combatre es desigualtats, estereotips i exclusions propis del sistema patriarcal, incloent una mirada de gènere de l'anàlisi de les diferents teories psicològiques i pedagògiques.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Sabers bàsics associats a la CE5: Bloc 3: La psicologia social. Bloc 4 La salut mental: un concepte en evolució. - Instruments d'avaluació CE5: <i> Prova escrita / Anàlisi de textos/ Dissertació/ Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals/ Activitats pel dia de la Dona o el dia contra la violència de gènere entre altres.</i> - Competència específica 6: <i> Establir connexions amb els continguts d'altres matèries trencant amb visions parcials del coneixement per tal de tenir una visió més global que permeta l'anàlisi crítica.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Sabers bàsics associats a la CE 6: Bloc 1: Què és psicologia? Subbloc 1: Definició. 4: La salut mental un concepte en evolució. 	<p>5.3.1. Distingir les emocions dels sentiments i explicar les diferències. 5.3.2. Expressar-se de manera assertiva en les diferents situacions d'aprenentatge. 5.3.3. Explicar els processos implicats en la construcció de personalitats resilient. 5.3.4. Explorar i proposar solucions als conflictes centrant-se en els problemes mitjançant el diàleg, l'assertivitat i l'empatia.</p> <p>5.4.1. Dissenyar estratègies amb passos concrets i realitzables que permeten millorar l'aprenentatge personal. 5.4.2. Avaluar les estratègies i la planificació d'aquestes i detectar els problemes en el procés per aconseguir la millora de l'aprenentatge personal. 5.4.3. Realitzar propostes de millora a partir de l'avaluació dels plans. 5.4.4. Participar en equips de treball per aconseguir metes comunes assumint rols amb eficiència i responsabilitat.</p> <p>5.5.1. Identificar els valors que sustenten els estereotips i els prejudicis de gènere presents en diferents teories psicològiques i pedagògiques. 5.5.2. Analitzar críticament les conseqüències dels estereotips i prejudicis de gènere en l'àmbit de la psicologia i les conseqüències d'adoptar-los com a patró de comportament i relació amb altres persones. 5.5.3. Denunciar i explicar de forma oral, escrita o amb produccions multimodals les desigualtats i injustícies que generen els estereotips i prejudicis de gènere.</p> <p>5.6.1. Establir i explicar algunes de les connexions de la psicologia amb altres disciplines</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Instruments d'avaluació CE 6: <i>Anàlisi de textos/ Dissertació/ Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals/ Prova escrita.</i> 	<p>5.6.2. Identificar i explicar les conseqüències que es deriven de la connexió i relació dels coneixements de la psicologia amb altres disciplines respecte al propi aprenentatge.</p>
<p align="center">Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adients a cada CE Segona agrupació de competències corresponent al 20% de la nota:</p>	<p align="center">Criteris d'avaluació associats a cada CE</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Competència específica 1: <i>Buscar, seleccionar, analitzar i interpretar la informació relativa a temes tractats per la psicologia com a base de treballs i investigacions a realitzar.</i> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE1: Transversals a tots els sabers bàsics. o Instruments d'avaluació CE1: <i>Treballs de recerca, Debat / Col·loqui, anàlisi de conceptes psicològics/ exposicions orals.</i> 	<p>5.1.1. Establir i emprar criteris de recerca i selecció de informació fiables, comparant diferents fonts. 5.1.2. Analitzar de manera crítica la informació trobada per comprovar la seua veracitat i rigor. 5.1.3. Interpretar i exposar de forma rigorosa els resultats de la recerca i relacionar-los amb els temes objecte d'estudi i investigació.</p>
<p align="center">Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adients a cada CE Segona agrupació de competències corresponent al 20% de la nota:</p>	<p align="center">Criteris d'avaluació associats a cada CE</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Competència específica 2: <i>Practicar el diàleg i el debat de manera rigorosa, crítica i assertiva, emprant de forma adequada els diferents tipus d'argumentació i detectant els usos fal·laços, dogmàtics i esbiaixats de la informació a l'hora de defensar opinions i hipòtesis respecte als temes tractats per la psicologia.</i> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE2: Transversals a tots els sabers bàsics. <p>Instruments d'avaluació CE2: <i>Debat / Col·loqui, participació activa a l'aula, respecte a les persones amb opinions diferents.</i></p>	<p>5.2.1. Escoltar de forma activa i participar en els debats de manera assertiva i respectar el torn de paraula tant a l'argumentar i contraargumentar com a l'hora d'expressar acord o desacord. 5.2.2. Utilitzar els conceptes i els arguments de forma rigorosa a l'hora d'exposar les idees pròpies i els raonaments per aclarir dubtes i malentesos que es plantegen. 5.2.3. Identificar i analitzar críticament els usos dogmàtics i esbiaixats de la informació en la defensa d'opinions i hipòtesis i plantejar alternatives que s'ajusten als coneixements de la psicologia i a la lògica del discurs. 5.2.4. Utilitzar un llenguatge oral i escrit inclús i igualitari en qualsevol situació d'aprenentatge.</p>

3.- Temporalització

1a Avaluació: *Bloc 1: Què és la psicologia?*

- Definició
- Processos psicològics bàsics

2a Avaluació: *Bloc 2: L'educació emocional: la construcció d'una personalitat equilibrada.*

- Què és intel·ligència emocional?
- Com desenvolupar-la?

3a Avaluació: *Bloc 3: La psicologia social*

Bloc 4: La salut mental: un concepte d'evolució

4.- ACORDS per a la QUALIFICACIÓ.

- Criteri general d'arrodoniment de la nota: si el primer decimal és igual o major que cinc, es sumarà un punt a la part entera; en cas contrari es deixarà la part entera de la nota calculada.
- La nota final de curs serà la mitjana de la qualificació de les tres avaluacions, però comptant la nota real amb decimals, sense arrodonir. Aquesta nota final de curs s'arrodonirà seguint el criteri anterior.

5.- Recuperacions i pendants.

Recuperacions i pendants	
RECUPERACIÓ AVALUACIONS	<ul style="list-style-type: none">- Prova escrita amb els sabers bàsics treballats a cada avaluació. NOTA: La nota de la recuperació per avaluació serà màxim d'un 6.
RECUPERACIÓ o PROVA EXTRAORDINÀRIA JUNY/JULIOL	<ul style="list-style-type: none">- Prova escrita sobre continguts mínims de la matèria.

6.4 Filosofia 4t ESO

1.- Introducció de la matèria

La matèria de filosofia promou en l'alumnat la seua capacitat de pensar, comprendre, reflexionar i argumentar i posa al seu abast les eines necessàries tant teòriques com pràctiques. A més, l'anàlisi filosòfica va més enllà del camp concret d'estudi de la resta de matèries, plantejant una reflexió global sobre què és l'ésser humà, el coneixement, la conducta adequada i la vida social i política i desplega, d'aqueixa manera, la seua capacitat de transformació i canvi tant individual com social.

Aquesta matèria acostia l'alumnat als temes de la filosofia que li són més pròxims, a l'ús dels conceptes específics d'aquesta i a les teories que han donat diferents respostes. A més d'això, promou la reflexió sobre els continguts que planteja no sols des d'una perspectiva teòrica sinó també des de la seua pròpia experiència.

La filosofia permet l'alumnat analitzar de manera crítica la tradició i les seues idees preconcebudes sobre la realitat i, en conseqüència, alliberar-se de prejudicis i idees dominants majoritàriament acceptades. La millora dels processos de pensament i l'adquisició d'una mirada crítica que permeta analitzar la realitat i actuar de manera responsable i compromesa són dos dels objectius fonamentals de la filosofia, en particular, i de l'educació, en general. Aquests objectius requereixen l'adquisició d'altres destreses necessàries per a la seua consecució. Aprendre a pensar passa per utilitzar de manera precisa els conceptes i els arguments. Aqueixa capacitat discursiva d'enfrontar-se mentalment a un problema per a entendre'l en profunditat i arribar a solucions és una habilitat que s'aprén i que suposa la capacitat d'identificar premisses, fer inferències correctes a partir d'aquestes, aportar raons consistents i arguments ben fundats, entre altres. Pensar de manera crítica és clau per a enfrontar-se als complexos desafiaments que

el món actual planteja i per a construir un projecte de vida personal, acadèmic i professional satisfactori.

L'exercici d'aquestes capacitats, a través del plantejament dels desafiaments que els Objectius de Desenvolupament Sostenible recullen, contribueix a educar una ciutadania empoderada i lliure que pugui prendre decisions raonades i justes i que es comprometa amb la millora de la societat i la defensa del bé comú. El treball dels desafiaments, a partir de problemes actuals i des d'un plantejament pràctic i empíric, permet el desenvolupament de les habilitats cognitives i discursives necessàries per a l'anàlisi crítica i suposa acostar-se a l'experiència del treball filosòfic.

L'altra cara d'aquest plantejament implica la capacitat de defensar el propi punt de vista i de plantejar objeccions i alternatives que la societat suposa a tota persona adulta. Igual que succeeix amb el raonament, la capacitat de defensar de manera oral o escrita una postura determinada també s'aprèn. El diàleg ha sigut, al llarg de la història, l'eina fonamental de l'exercici polític en la democràcia. No obstant això, la lògica del discurs s'aprèn en els conflictes més pròxims, investigant causes, analitzant arguments, aprenent formes d'inferència correctes, desentranant paranys del discurs, identificant fal·làcies i aportant raons consistents. L'entorn escolar, a través dels conflictes de la convivència diària, el de les amistats i el familiar, així com la publicitat, les notícies o els espais virtuals, es presenten com a marcs privilegiats per a iniciar la reflexió que porte a l'anàlisi dels problemes globals que ens porten als desafiaments per al segle XXI.

L'aprenentatge de l'oralitat del discurs planteja, a més, altres beneficis, atès que l'alumnat es trobarà al llarg de la vida en situacions per a les quals la comunicació oral suposa una eina fonamental: per a arribar a acords en el treball en equip, per a justificar decisions o accions, per a gestionar emocions i conflictes, per a enfrontar-se amb garanties a entrevistes de treball, entre altres.

No obstant això, el coneixement i maneig de les estratègies discursives no justifica la

defensa de qualsevol postura enfront d'un dilema o conflicte de valors. La competència comunicativa no pot separar-se de la responsabilitat moral de l'ús dels arguments i les conseqüències que aquests generen. No es tracta d'educar oradores i oradors brillants, sinó persones morals, connectades amb el seu temps, vinculades amb les necessitats del seu entorn i capaces d'argumentar i defensar el seu plantejament enfront de manipulacions o ingerències. Aqueixa exigència de compromís i responsabilitat planteja, al seu torn, la necessitat de diferenciar entre allò que és vertader i el que es presenta com a versemblant.

2.- Relació entre les competències específiques de la matèria Filosofia de 4t d'ESO, els sabers bàsics, els criteris de qualificació i els instruments d'avaluació.

<p>Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adients a cada CE</p> <p>- Primera agrupació de competències corresponent al 70% de la nota:</p>	<p>Criteris de qualificació associats a cada CE</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Competència específica 1: <i>Analitzar problemes quotidians des d'una perspectiva filosòfica i amb una mirada crítica, constructiva i èticament compromesa.</i> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE1: Bloc 2: Reptes i desafiaments contemporanis: Objectius de Desenvolupament Sostenible. - Ús correcte dels arguments o mort del diàleg. - Respecte al medi ambient o mort del planeta. - Diversitat personal i cultural o mort de la diferència. - Consum responsable o mort per asfíxia. - Lluita contra les injustícies o mort de l'equitat. - Acceptació i maneig de la incertesa o mort de la creativitat. - Compromís i participació ciutadana o mort de la democràcia. - Responsabilitat digital o mort de les relacions. o Instruments d'avaluació CE1: <i>Prova escrita / Anàlisi de textos filosòfics / Dissertació Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals/ Reflexions a partir de material audiovisual/ Debats.</i> - Competència específica 2: <i>Identificar i diferenciar les premisses, estratègies argumentatives i conclusions de textos o discursos, distingint els usos correctes de les argumentacions fal·laces.</i> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE2: Bloc 1 Què puc saber? Veritat, opinió i saber. o Instruments d'avaluació CE2: <i>Prova escrita / Anàlisi de textos filosòfics / Dissertació Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals/ Reflexions a partir de material audiovisual/ Debats.</i> - Competència específica 3: <i>Explicar les diferències entre elements racionals i emocionals en la justificació de decisions a propòsit de conflictes de valors.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Sabers bàsics associats a la CE3: Bloc 1: Què és la filosofia? Especificitat i funció de la filosofia. - Què és ser humà? Naturalesa humana, identitat i societat. - Què és real? Aparença i realitat. - Què puc saber? Veritat, opinió i saber. - Què és actuar com una persona? Llibertat i responsabilitat. o Instruments d'avaluació CE3: <i>Prova escrita / Anàlisi de textos filosòfics / Dissertació Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals/ Reflexions a partir de material audiovisual/ Debats.</i> 	<p>1.1 Explicar intencions, causes i conseqüències dels problemes socials relacionats amb els desafiaments. 1.2 Utilitzar la crítica com a eina positiva. 1.3 Formular preguntes referides a la vida quotidiana des d'una perspectiva filosòfica.</p> <p>2.1. Diferenciar premisses, arguments i conclusions i explicar les seues característiques. 2.2. Identificar i explicar les premisses que serveixen com a fonament en la defensa d'una idea o hipòtesi. 2.3. Identificar i analitzar críticament els usos incorrectes de les estratègies argumentatives i plantejar alternatives que s'ajusten a la lògica del discurs. 2.4. Analitzar críticament les conseqüències de l'ús incorrecte dels arguments</p> <p>3.1. Confrontar elements racionals i emocionals i explicar les seues diferències. 3.2. Explicar de manera clara el valor de les emocions en la presa de decisions. 3.3. Identificar i exposar tots els elements contraposats que formen part d'un dilema.</p>

Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adients a cada CE - Segona agrupació de competències corresponent al 30% de la nota:	Criteris d'avaluació associats a cada CE
<ul style="list-style-type: none"> - Competència específica 4: <i>Elaborar i exposar d'una manera clara, ordenada i argumentada idees i propostes filosòfiques pràctiques que fomenten el creixement personal i el compromís social.</i> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE4: Transversal a tots els sabers bàsics. o Instruments d'avaluació CE4: <i>Redacció filosòfica, exposicions orals, Debat / Col·loqui, participació activa a l'aula, anàlisi de conceptes filosòfics. Treballs d'investigació i exposicions a l'aula, accions pel Dia de la Dona, Dia contra la Violència de Gènere, Dia de la xiqueta i la dona en la ciència, Dia Internacionals dels DDHH, Dia Mundial de Informació sobre el Desenvolupament, etc.</i> 	<p>4.1. Elaborar textos o discursos amb una argumentació clara i ordenada.</p> <p>4.2. Utilitzar de manera correcta els arguments en la defensa d'una idea o proposta i per a aclarir els dubtes i malentesos que es plantegen.</p> <p>4.3. Exposar i argumentar la posició moral que s'adopta enfront dels desafiaments de la vida quotidiana treballats.</p>

3. Connexions de les competències específiques entre si, amb les competències d'altres matèries i amb les competències clau

3.1. Relacions o connexions amb les altres CE de l'àrea

Les quatre competències específiques de la matèria guarden una estreta relació entre si, ja que totes elles conformen els elements mínims necessaris per al treball filosòfic que l'alumnat pot desenvolupar. Partint de la identificació dels problemes i conflictes de valors susceptibles de ser sotmesos a anàlisi filosòfica (CE1); es passa per la comprensió de quina és l'estructura interna d'aquests i el desmuntatge de les argumentacions fal·laces que puguen portar a engany (CE2); es continua per la identificació de la diversitat de motius que poden portar a una decisió o una altra, i es conclou amb l'elaboració d'algun document, discurs o similar, que expose la postura adquirida i justifique la seua decisió (CE4).

3.1.1. Relacions o connexions amb les CE d'altres matèries de l'etapa

Les llengües, vehicles per a la comprensió i expressió d'emocions, fets, conceptes i pensaments, matèria primera de produccions textuais escrites, orals i multimodals que informen i serveixen de punt de partida per a l'abordatge dels sabers essencials, vies d'accés al coneixement d'altres realitats lingüístiques, socials i culturals i eines per a la

planificació d'accions transformadores, posen les seues pràctiques comunicatives al servei de la construcció de la consciència ètica individual i del compromís social (CE1-CE4 de la matèria de Filosofia).

La matèria de Filosofia comparteix amb la de Geografia i Història qüestions axiològiques fonamentals i l'interés per les qüestions ètiques més rellevants del món actual. En concret, les competències CE4, CE5, CE6, CE7 i CE8 de Geografia i Història amb CE1, CE2, CE3 i CE4 de Filosofia, ja que es refereixen a l'anàlisi crítica de les normes; a la diferència entre legalitat i legitimitat; a l'anàlisi de fets històrics i de l'activitat econòmica; al reconeixement, denúncia i combat dels estereotips i rols socials que permet un saber i una pràctica igualitaris i inclusius; a la construcció d'una ciutadania global; al compromís amb els valors democràtics i amb la lluita per aconseguir justícia social i a la importància dels desafiaments que plantegen els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

També es donen aquestes coincidències, des de l'anàlisi de l'origen i la gènesi de la nostra concepció actual del món, amb les competències CE1, CE2 i CE5 de la matèria de Cultura Clàssica.

Respecte de l'Educació Plàstica i Visual, les CE1, CE2, CE3, CE4 i CE5 guarden relació amb les competències CE1, CE2, CE3 i CE4 de Filosofia, ja que es refereixen a la capacitat de fer una anàlisi crítica de la realitat i proposar solucions creatives; a compartir i defensar idees diverses de manera assertiva i a treballar les emocions i construir una identitat pròpia de manera conscient i crítica. Aquestes mateixes relacions es poden establir amb les competències CE1, CE4 i CE5 de la matèria de Música.

Coincideixen Biologia i Filosofia en els plantejaments referits a la valoració crítica de la informació; la promoció d'hàbits saludables; el respecte per diferents formes de vida i diverses identitats de gènere; el foment de la responsabilitat i l'anàlisi crítica de l'efecte de l'acció humana i la proposta de solucions ecosocials. En concret, les competències CE3, CE5, CE6, CE7, CE10 i CE11 de Biologia amb CE1 i CE4 de Filosofia.

La relació amb les competències CE3 i CE4 de Física amb CE1 i CE4 de Filosofia se circumscriu a la defensa del pensament crític i de l'ús precís dels conceptes i els arguments. Finalment, coincideixen en la necessitat d'analitzar les repercussions socials de l'acció humana i plantejar-se la sostenibilitat, així com en la necessitat que l'alumnat siga capaç de proposar accions responsables, justes i compromeses enfront dels desafiaments del món actual les competències CE4 i CE7 de Tecnologia i Digitalització amb CE1 i CE4 de Filosofia.

3.2. Relacions o connexions amb les competències clau

Competències específiques de l'àrea:

- CE1: Analitzar problemes quotidians des d'una perspectiva filosòfica i amb una mirada crítica, constructiva i èticament compromesa.
- CE2: Identificar i diferenciar les premisses, estratègies argumentatives i conclusions de textos o discursos, distingint els usos correctes de les argumentacions fal·laces.
- CE3: Explicar les diferències entre elements racionals i emocionals en la justificació de decisions a propòsit de conflictes de valors.
- CE4: Elaborar i exposar d'una manera clara, ordenada i argumentada idees i propostes filosòfiques pràctiques que fomenten el creixement personal i el compromís social.

Competències clau del perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic:

- CCL: competència en comunicació lingüística
- CP: competència plurilingüe
- CMCT: competència matemàtica, ciència i tecnològica
- CD: competència digital
- CPSAA: competència personal, social i d'aprendre a aprendre
- CC: competència ciutadana
- CE: competència emprenedora
- CCEC: competència en consciència i expressió cultural

A Continuació es mostra l'existència d'una relació especialment significativa i rellevant entre les set competències específiques d'aquesta matèria i algunes competències clau incloses en el perfil d'eixida de l'alumnat en finalitzar l'educació bàsica.

- CE 1: CD-CPSAA

- CE2: CCL-CPSAA-CCEC

-CE 3: CCL-CD-CPSAA-CCEC

-CE 4: CCL-CD-CPSAA

En primer lloc, la CE1 està relacionada amb la CD en la mesura en què l'alumnat té l'oportunitat d'afrontar els conflictes d'acord amb els principis d'un marc ètic digital. Està connectada, també, amb la CPSAA atès que el treball amb conflictes de valors implica el reconeixement de les altres persones des de l'horitzontalitat i la cura mútua, la comunicació no violenta i la capacitat de cooperar, permet l'establiment de relacions que propicien la regulació i expressió de les emocions des de l'autoeficàcia i la resiliència.

En segon lloc, la CE2 es relaciona amb la CCL a través de la necessitat de detectar i rebutjar usos esbiaixats i fal·laços dels arguments i promoure un ús legítim de la paraula. També es relaciona amb la CD perquè per a l'anàlisi dels documents, textos o produccions diverses ha d'accedir a informacions de diverses fonts, comprendre i interpretar de manera crítica aqueixes produccions per a construir coneixement, i contrastar la informació per a avaluar la seua fiabilitat i poder comunicar-la de manera veraç i crítica.

En tercer lloc, la CE3 està connectada amb la CPSAA atès que l'anàlisi dels elements que intervenen en les decisions i la comprensió del paper de la part emocional en aquestes, propicien la regulació i expressió de les emocions des de l'autoeficàcia i la resiliència. D'altra banda, la lliure expressió d'idees, opinions, sentiments i emocions de manera creativa l'associa amb la CCEC.

Finalment, la CE4 es relaciona amb la CCL atès que es tracta que l'alumnat siga capaç de comprendre i exposar de manera clara, argumentada i raonada les pròpies idees. A més, es

relaciona amb la CPSAA, ja que està molt connectada amb la capacitat d'entendre les experiències, emocions i idees alienes, incorporar-les al propi aprenentatge i comprometre's amb la millora social. Així mateix, amb la CD, ja que per a la preparació i defensa de l'argumentació també és important analitzar informacions de diverses fonts, comprendre i interpretar de manera crítica textos per a construir coneixement, i contrastar la informació per a avaluar la seua fiabilitat i poder comunicar-la de manera veraç i crítica.

4.- Temporalització

1a Avaluació: *Bloc 1:* - Què és la filosofia? Especificitat i funció de la filosofia.

- Què és ser humà? Naturalesa humana, identitat i societat.
- Què és real? Aparença i realitat.
- Què puc saber? Veritat, opinió i saber.

2a Avaluació: *Bloc 1:* - Què és actuar com una persona? Llibertat i responsabilitat

Bloc 2: - Ús correcte dels arguments o mort del diàleg.

- Respecte al medi ambient o mort del planeta.
- Diversitat personal i cultural o mort de la diferència.
- Consum responsable o mort per asfíxia.

3a Avaluació: *Bloc 2* - Lluita contra les injustícies o mort de l'equitat.

- Acceptació i maneig de la incertesa o mort de la creativitat.
- Compromís i participació ciutadana o mort de la democràcia.
- Responsabilitat digital o mort de les relacions.

Aquest és un model orientatiu, la professora pot modificar-lo en funció de les característiques del grup.

5.- ACORDS per a la QUALIFICACIÓ.

- Criteri general d'arrodoniment de la nota: si el primer decimal és igual o major que cinc, es sumarà un punt a la part entera; en cas contrari es deixarà la part entera de la nota calculada.

- La nota final de curs serà la mitjana de la qualificació de les tres avaluacions, però comptant la nota real amb decimals, sense arrodonir. Aquesta nota final de curs s'arrodonirà seguint el criteri anterior.

6.- Recuperacions.

Recuperacions i pendents	
RECUPERACIÓ AVALUACIONS	<ul style="list-style-type: none"> - Si l'alumnat suspèn alguna avaluació tindrà la possibilitat de fer les tasques que no ha fet al llarg del curs, o que té suspeses, i lliurar-les a final del curs o avaluació. - NOTA: La nota de la recuperació per avaluació serà màxim d'un 6.

6.5 Educació en Valors Cívics i Ètics 4t ESO

1.- Introducció de la matèria

L'educació en valors cívics i ètics constitueix un requisit necessari tant per a l'exercici actiu i responsable de la ciutadania, com per al desenvolupament de l'autonomia moral i la personalitat de l'alumnat. No hi ha dubte que aquests dos propòsits es troben relacionats entre ells, en tant que no és possible un exercici actiu i responsable de la ciutadania democràtica sense un compromís ètic personal, lliure i fonamentat, amb principis i valors determinats. D'ací la necessitat que tota educació cívica o en valors estiga traspassada per l'exercici reflexiu i crític sobre la moral individual i col·lectiva que representa l'ètica filosòfica.

La matèria d'Educació en Valors Cívics i Ètics està vinculada a un bon nombre dels objectius considerats com a necessaris de l'educació secundària. Així, amb la finalitat que l'alumnat siga capaç d'assumir responsablement els deures que té, es planteja l'obligació de conèixer i exercir els seus drets en el respecte a les altres persones, practicar el diàleg, la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, reconèixer els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica. L'exercici d'aquesta ciutadania implica rebutjar els estereotips que suposen discriminació per raó de sexe i valorar i defensar la igualtat de drets i oportunitats de dones i homes.

L'aprenentatge del respecte es refereix, a més, a la cura i acceptació del propi cos i del de les altres persones, a l'adopció de rutines personals saludables i a la valoració crítica d'hàbits socials relacionats amb la salut.

Aquesta matèria, alhora que posa el focus d'atenció sobre els estereotips i les desigualtats, destaca la consideració de la diversitat com a oportunitat d'enriquiment personal. Contribueix, també, a enfortir les capacitats afectives de l'alumnat en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb les altres persones, així com a rebutjar la violència, els

prejudicis de qualsevol tipus i els comportaments sexistes, a resoldre pacíficament els conflictes, i a adoptar pautes de comportament concordes amb la cura del planeta i els animals.

També fomenta la consolidació d'hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a la realització eficient de les tasques de l'aprenentatge i com a via de creixement personal. A més, la pràctica del diàleg i el debat impulsa la correcta comprensió i expressió de textos i missatges complexos. Així mateix, és rellevant el domini de destreses bàsiques que permeten la utilització crítica de les fonts d'informació i comunicació i l'adquisició i producció de coneixements. Així com el poder per a potenciar les capacitats d'aprendre a aprendre, aprendre a fer, aprendre a conviure i aprendre a ser, i preparar per a l'exercici de drets i obligacions de la ciutadania.

En termes generals, i d'acord amb els objectius educatius i el perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic, la formació en valors cívics i ètics implica mobilitzar el conjunt de coneixements, destreses, actituds i valors que permeten a l'alumnat prendre consciència de la seua identitat personal i cultural, afrontar qüestions ètiques fonamentals i adoptar una actitud conseqüent amb el caràcter interconnectat i ecodependent de la seua vida en relació amb l'entorn. Tot això amb l'objectiu que puguen apreciar i aplicar amb autonomia de criteri les normes i valors que regeixen la convivència en una societat lliure, plural, justa i pacífica.

El tipus de treball proposat en aquesta matèria s'orienta a afavorir l'autonomia i els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat, així com a promoure el treball en equip.

L'educació en valors cívics i ètics és una eina clau per a treballar la inclusió educativa de tot l'alumnat. Així mateix, s'ocupa de manera explícita d'aspectes tractats transversalment en les altres àrees: els efectes de les tecnologies de la informació i la comunicació, el foment de la creativitat i de l'esperit crític, l'educació per a la salut afectiva i sexual, i l'educació emocional i en valors. També, de manera transversal, connecta amb la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita i la comunicació audiovisual.

Per la seua especificitat, aquesta àrea reuneix, destil·la i dona consistència als sabers que tenen a veure amb els valors que ens converteixen en éssers humans i a les habilitats, actituds i destreses que s'han desgranat al llarg de l'etapa en totes les altres àrees. L'abast de la reflexió i l'anàlisi ètica transcendeix les esferes més pròximes a la vida quotidiana de l'alumnat, les dels àmbits familiar i domèstic i dels grups socials amb els quals es relaciona més propis de primària, i s'embarca en una reflexió superior que permet situar l'ésser humà en un context global amb unes responsabilitats i una capacitat d'acció superiors de les imaginades.

2.- Relació entre les competències específiques de la matèria Educació en Valors Cívics i Ètics de 4t d'ESO, els sabers bàsics, els criteris de qualificació i els instruments d'avaluació.

<p>Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adients a cada CE Primera agrupació de competències corresponent al 70% de la nota:</p>	<p>Criteris de qualificació associats a cada CE</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Competència específica 2: <i>Gestionar les emocions en situacions de conflicte per a poder afrontar-les des de la cultura de la pau i explorar i proposar solucions equitatives i creatives.</i> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE2: Bloc 2: Pau, Subbloc 1: Resolució de conflictes, Subbloc 2: Els deures i els drets de les persones. o Instruments d'avaluació CE2: <i>Prova escrita / Anàlisi de textos/ Dissertació/ Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals/ Reflexions a partir de material audiovisual.</i> - Competència específica 3: <i>Analitzar de manera crítica les normes i lleis vigents en el marc de la Declaració Universal dels Drets Humans i adequar-se a aquestes valorant-ne la legitimitat.</i> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE3: Bloc 2: Subbloc 2: Els deures i els drets de les persones. Bloc 5: Participació; Subbloc 2: Àmbits: Procesos participatius en l'àmbit local, nacional e internacional; Marc ètic del diàleg; Activisme ciutadà i solidaritat internacional. ONG; ONU com a societat de nacions; La UNESCO com element clau per establir aliances de progrés; Europa com unitat política. El tribunal Europeu de Drets Humans. o Instruments d'avaluació CE3: <i>Prova escrita/ Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals/ Reflexions a partir de material audiovisual, etc.</i> - Competència específica 4: <i>Reconèixer, denunciar i combatre els estereotips i rols associats a partir d'una reflexió personal i crítica.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Sabers bàsics associats a la CE4: Bloc 1: Persona, Subbloc 1: El benestar físic i emocional; Subbloc 2: La diversitat; Subbloc 3: La igualtat entre dones i home. - Instruments d'avaluació CE4: <i>Prova escrita / Anàlisi de textos/ Dissertació/ Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals/ Activitats pel dia de la Dona o el dia contra la violència de gènere entre altres.</i> - Competència específica 5: <i>Identificar, analitzar i valorar en l'àmbit internacional els beneficis dels valors democràtics promoguts per lleis institucions per a la construcció d'una ciutadania global.</i> 	<p>2.1. Reconèixer les diferents violències que constitueixen la cultura de la violència i analitzar-ne críticament les conseqüències per a la convivència democràtica. 2.2. Proposar i dur a terme accions encaminades a la construcció de la cultura de la pau en la vida diària del centre i en l'entorn social. 2.3. Arribar a un punt d'entesa integrant les intervencions i plantejaments de la resta de la classe a través del diàleg col·lectiu i el consens.</p> <p>3.1. Explicar i exemplificar amb claredat la diferència entre legitimitat i legalitat. 3.2. Analitzar críticament la relació entre les normes i lleis vigents i la Declaració Universal dels Drets Humans. 3.3. Aplicar l'aprenentatge sobre la legitimitat de normes a altres situacions que requereixen ser regulades.</p> <p>4.1. Identificar els valors que sustenten els estereotips i els prejudicis presents en debats, produccions escrites, literatura, música, videojocs, publicitat, xarxes socials, etc. 4.2. Analitzar críticament les conseqüències d'adoptar els estereotips i prejudicis com a patró de comportament i relació amb les altres persones i denunciar les desigualtats i injustícies que generen. 4.3. Proposar conductes i desplegar accions per a combatre la discriminació i no inclusió de les persones víctimes dels estereotips socials a l'aula, el centre i la societat.</p> <p>5.1. Buscar, seleccionar i exposar informació de fonts fiables referida a la situació dels valors democràtics en el món.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Sabers bàsics associats a la CE 5: Bloc 1:Subbloc 4 Educació: Relativisme moral o universalitat dels valors. Dilemes morals; Autonomia i heteronomia moral. Bloc 3 Prosperitat: Subbloc 2 La desigualtat. Subbloc 3 Funció socials dels impostos i justícia fiscal. - Instruments d'avaluació CE 5: Prova escrita/ <i>Anàlisi de textos/ Dissertació/ Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals.</i> - Competència específica 7: <i>Explicar els desafiaments ecològics plantejats pels Objectius de Desenvolupament Sostenible i actuar de manera compromesa amb la transformació de la situació mediambiental del planeta.</i> - Sabers bàsics associats a la CE7: Bloc 3: Prosperitat: Subbloc 1: Agenda 2030 i Objectius de Desenvolupament Sostenible. Sostenibilitat i reducció de les desigualtats. Bloc 4: Planeta. Subbloc 1: Agenda 2030 i Objectius de Desenvolupament Sostenible. La Agenda 2030 com a oportunitat per transformar el planeta; Impacte de l'ésser humà en el planeta i canvi climàtic. Desenvolupament sostenible i economia circular; Tecnologia i entorn natural. Brossa digital i sostenibilitat; Benestar animal. - Instruments d'avaluació CE7: <i>Prova escrita / Anàlisi de textos/ Dissertació/ Dossier d'aprenentatge/ Exposicions orals/ Visualització de materials audiovisuals.</i> 	<p>5.2 Participar en el debat sobre els beneficis dels valors democràtics en l'àmbit internacional amb aportacions raonades. 5.3 Analitzar i explicar les conseqüències socials que es desprenen del respecte o no dels principis de la Declaració Universal dels Drets Humans i de les institucions i lleis internacionals que vetlen perquè es complisquen.</p> <p>7.1 Avaluar l'impacte de les pròpies accions en les esferes local i global en relació a la sostenibilitat ecològica. 7.2 Explicar de manera clara i precisa els desafiaments plantejats pels Objectius de Desenvolupament Sostenible. 7.3 Idear, planificar i avaluar en grups col·laboratius accions innovadores encaminades a cuidar el planeta. 7.4 Explicar els conflictes i les conseqüències que generen les polítiques de desenvolupament no sostenibles</p>
<p>Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adients a cada CE Segona agrupació de competències corresponent al 15% de la nota:</p>	<p>Criteris d'avaluació associats a cada CE</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Competència específica 1: <i>Dialogar i debatre de manera assertiva, respectuosa i correctament argumentada sobre problemes morals plantejats en qualsevol situació de la vida diària per a poder arribar a acords o consensos.</i> o Sabers bàsics associats a la CE1: Bloc 5 Participació Subbloc 1 Estratègies per al diàleg convertit en debat: assertivitat, argumentació, contra argumentació i proves. Tipus d'arguments transversals a tots els sabers bàsics. La resta dels blocs de sabers bàsics de manera transversal. o Instruments d'avaluació CE1: <i>Debat / Col·loqui, exposicions orals.</i> 	<p>1.1 Participar en els debats plantejats a classe de manera assertiva, escoltant de manera activa i respectant el torn de paraula tant en l'aportació d'arguments, fonamentats en informació fiable, com quan exposa el seu acord o desacord. 1.2 Utilitzar els conceptes i els arguments de manera rigorosa per a exposar les seues pròpies idees i raonaments i per a aclarir els dubtes i malentesos que es plantegen. 1.3 Utilitzar un llenguatge oral i escrit incliusiu i igualitari en qualsevol situació d'aprenentatge. 1.4 Participar en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint rols amb eficiència i responsabilitat.</p>

Competències específiques, relació amb els sabers bàsics i instruments d'avaluació adients a cada CE Segona agrupació de competències corresponent al 15% de la nota:	Criteris d'avaluació associats a cada CE
<ul style="list-style-type: none"> - Competència específica 6: <i>Proposar i desplegar accions responsables i justes compromeses amb la transformació social i la lluita efectiva contra les desigualtats i injustícies, en qualsevol situació real, d'acord amb els principis d'una societat igualitària i inclusiva.</i> <ul style="list-style-type: none"> o Sabers bàsics associats a la CE6: Transversals a tots els sabers bàsics. <p>Instruments d'avaluació CE6: Treballs d'investigació i exposicions a l'aula, accions pel Dia de la Dona, Dia contra la Violència de Gènere, Dia de la xiqueta i la dona en la ciència, Dia Internacionals dels DDHH, Dia Mundial de Informació sobre el Desenvolupament, etc.</p>	<p>6.1. Identificar amb claredat els pols d'un conflicte generat per una situació de desigualtat. 6.2. Exposar i argumentar la posició moral que s'adopta davant de la desigualtat i la injustícia social. 6.3. Proposar i desplegar accions que lluiten contra les desigualtats i injustícies socials identificades en qualsevol situació.</p>

3. Connexions de les competències específiques entre si, amb les competències d'altres matèries i amb les competències clau

3.1. Relacions o connexions amb les altres CE de l'àrea

El caràcter instrumental de la CE1 la vincula de manera directa amb la resta de competències específiques d'aquesta matèria, perquè el treball es du a terme a través de la cooperació, el diàleg i el debat assertiu i respectuós.

La CE2 està relacionada també amb la CE4, perquè la gestió raonada i crítica dels conflictes des de la perspectiva de la cultura de la pau contribueix a la construcció d'un model de relacions igualitàries.

La CE3 connecta amb les CE1 i CE2 en la mesura en què ambdues preparen en el procés maduratiu de l'autoconeixement per a la interacció amb les altres persones, en sintonia amb els processos democràtics i amb l'objectiu d'arribar a acords de manera dialogada en el marc de la cultura de la pau.

La CE4, com que es refereix als estereotips i els rols que se'n deriven, es vincula amb la lluita contra qualsevol mena d'injustícia que es proposa en la CE6.

La CE5 es relaciona amb totes les altres, perquè el compromís amb el desenvolupament d'una societat democràtica, justa, igualitària i inclusiva necessita del diàleg constructiu, la

resolució de conflictes des de l'assumpció de la cultura de la pau, l'anàlisi crítica de les normes i la seua fonamentació en la Declaració Universal dels Drets Humans, la construcció d'una identitat crítica amb els estereotips i el compromís amb el desenvolupament sostenible.

La CE6 connecta amb les cinc anteriors. Amb la CE1, perquè el diàleg i debat assertius i respectuosos vehiculen les propostes d'actuacions davant de situacions de desigualtat i injustícia social. Amb la CE2 i la CE4, ja que requereix la gestió de les emocions durant els conflictes generats per discriminacions, maltractaments i estereotips. Amb la CE3 i la CE5, perquè només l'anàlisi crítica de les desigualtats i injustícies en el marc dels drets humans, lleis i institucions internacionals pot conduir a accions realment transformadores.

La CE7 es relaciona amb la CE1 i CE2 ja que prepara per a arribar a consensos i afrontar situacions de conflicte a propòsit de la sostenibilitat del planeta a través del diàleg i el debat democràtic. Així mateix, es relaciona amb la CE3 en la mesura en què la revisió crítica dels marcs normatius que regulen la convivència comprén la legislació vigent en relació a la sostenibilitat del planeta. També connecta amb la CE6, atés que les desigualtats i injustícies sovint es deriven de la deterioració natural provocada per l'acció humana.

3.2. Relacions o connexions amb les CE d'altres matèries de l'etapa

Les competències CE1 i CE2, pels sabers essencials que mobilitzen, constitueixen el fonament sobre el qual es construeixen les competències que es treballen en la resta de matèries. La capacitat d'argumentar, l'escolta activa, la gestió de les emocions i la resolució dialogada dels conflictes són necessàries tant en la discussió sobre hipòtesis com durant l'organització d'un equip en una activitat física o en el treball en un projecte de qualsevol matèria.

L'adquisició de les competències d'aquesta matèria depén tant del treball transversal com dels aprenentatges que es duen a terme en totes les matèries de l'etapa.

Les llengües (vehICLES per a la comprensió i expressió d'emocions, fets, conceptes i

pensaments, matèria primera de produccions textuais escrites, orals i multimodals que informen i serveixen de punt de partida per a l'abordatge dels sabers essencials, vies d'accés al coneixement d'altres realitats lingüístiques, socials i culturals i eines per a la planificació d'accions transformadores) posen les seues pràctiques comunicatives al servei de la construcció de la consciència ètica individual i de la convivència democràtica (CE1-CE7 de la matèria d'Educació en Valors Cívics i Ètics).

La matèria d'Educació en Valors Cívics i Ètics comparteix amb la de Geografia i Història qüestions axiològiques fonamentals i l'interés per les qüestions ètiques més rellevants del món actual. En concret, les competències CE4, CE5, CE6, CE7 i CE8 de Geografia i Història amb CE1, CE2, CE5, CE6 i CE7 d'Educació en Valors Cívics i Ètics en la mesura que es refereixen a l'anàlisi crítica de les normes; a la diferència entre legalitat i legitimitat; a l'anàlisi de fets històrics i de l'activitat econòmica; al reconeixement, denúncia i combat dels estereotips i rols socials que permeten un saber i una pràctica igualitaris i inclusius; a la construcció d'una ciutadania global; al compromís amb els valors democràtics i amb la lluita per a aconseguir justícia social; i a la importància dels desafiaments que plantegen els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

També es donen aquestes coincidències, des de l'anàlisi de l'origen i la gènesi de la nostra concepció actual del món, amb les competències CE1, CE2 i CE5 de la matèria de Cultura Clàssica.

Respecte a Educació Plàstica i Visual, les CE1, CE2, CE3, CE4 i CE5 guarden relació amb les competències CE1, CE2, CE4, CE5 i CE6 d'Educació en Valors Cívics i Ètics, ja que es refereixen a la capacitat de fer una anàlisi crítica de la realitat i proposar solucions creatives; a compartir i defensar idees diverses de manera assertiva, i a treballar les emocions i construir una identitat pròpia de manera conscient i crítica. Aquestes mateixes relacions es poden establir amb les competències CE1, CE4 i CE5 de la matèria de Música.

Pel que fa a Educació Física, les competències CE1, CE4 i CE5 guarden relació directa amb

les competències CEE4 d'Educació en Valors Cívics i Ètics, en la mesura que fomenten el benestar físic i emocional; l'autoconeixement a partir de la crítica dels estereotips que afecten la percepció del propi cos i la construcció de la identitat personal; el respecte a les diferències culturals; l'ús responsable dels dispositius electrònics, i el desenvolupament de la consciència ecològica.

Coincideixen Biologia i Educació en Valors Cívics i Ètics en els plantejaments referits a la valoració crítica de la informació; la promoció d'hàbits saludables; el respecte per diferents formes de vida i diverses identitats de gènere; el foment de la responsabilitat i l'anàlisi crítica de l'efecte de l'acció humana, i la proposta de solucions ecosocials. En concret, les competències CE3, CE5, CE6, CE7, CE10 i CE11 de Biologia amb CE4, CE5, CE6 i CE7 d'Educació en Valors Cívics i Ètics.

La relació amb les competències CE3 i CE4 de Física amb CE1 i CE4 d'Educació en Valors Cívics i Ètics se circumscriu a la defensa del pensament crític i de l'ús precis dels conceptes i els arguments.

També la importància que es dona en les competències CE1 i CE2 d'Educació en Valors Cívics i Ètics al reconeixement i gestió de les emocions i al treball assertiu i respectuós en grup les vincula amb la competència CE8 de Matemàtiques.

Finalment, coincideixen en la necessitat d'analitzar les repercussions socials de l'acció humana i plantejar-se la sostenibilitat, així com en la necessitat que l'alumnat siga capaç de proposar accions responsables, justes i compromeses davant dels desafiaments del món actual, les competències CE4 i CE7 de Tecnologia i Digitalització amb CE6 i CE7 d'Educació en Valors Cívics i Ètics.

3.3. Relacions o connexions amb les competències clau

A continuació es mostra l'existència d'una relació especialment significativa i rellevant entre les set competències específiques d'aquesta matèria i algunes competències clau incloses en el perfil d'eixida de l'alumnat en finalitzar l'educació bàsica.

Competències específiques de l'àrea:

- **CE1:** Dialogar i debatre de manera assertiva, respectuosa i correctament argumentada sobre problemes morals plantejats en qualsevol situació de la vida diària per a poder arribar a acords o consensos.
- **CE2:** Gestionar les emocions en situacions de conflicte per a poder afrontar-les des de la cultura de la pau i explorar i proposar solucions equitatives i creatives.
- **CE3:** Analitzar de manera crítica les normes i lleis vigents en el marc de la Declaració Universal dels Drets Humans i adequar-se a aquestes valorant-ne la legitimitat.
- **CE4:** Reconèixer, denunciar i combatre els estereotips i rols associats a partir d'una reflexió personal i crítica.
- **CE5:** Identificar, analitzar i valorar en l'àmbit internacional els beneficis dels valors democràtics promoguts per lleis i institucions per a la construcció d'una ciutadania global.
- **CE6:** Proposar i desplegar accions responsables i justes compromeses amb la transformació social i la lluita efectiva contra les desigualtats i injustícies en qualsevol situació real d'acord amb els principis d'una societat igualitària i inclusiva.
- **CE7:** Explicar els desafiaments ecològics plantejats pels Objectius de Desenvolupament Sostenible i actuar de manera compromesa amb la transformació de la situació mediambiental del planeta.

Competències clau del perfil d'eixida de l'alumnat en finalitzar l'ensenyament bàsic:

- **CCL:** competència en comunicació lingüística
- **CP:** competència plurilingüe
- **CMCT:** competència matemàtica, en ciència i tecnologia
- **CD:** competència digital
- **CPSAA:** competència personal, social i d'aprendre a aprendre
- **CC:** competència ciutadana
- **CE:** competència emprenedora

- **CCEC:** competència en consciència i expressió cultura

Relació entre competències específiques i competències clau:

- CE 1: CCL-CP-CD-CC
- CE2: CD-CPSAA-CC-CCEC
- CE 3: CD-CPSAA-CC
- CE 4: CCL-CP-CPSAA-CC
- CE 5: CCL-CD-CPSAA-CC-CE
- CE 6: CCL-CD-CPSAA-CC-CE
- CE 7: CMCT-CD-CPSAA-CC-CE

En primer lloc, la CE1 es relaciona amb la CCL, atès que es tracta que l'alumnat siga capaç de comprendre i exposar de manera clara, argumentada i raonada les pròpies idees. A més, es relaciona amb la CPSAA, ja que està molt connectada amb la capacitat d'entendre les experiències, emocions i idees alienes i incorporar-les al propi aprenentatge. Així mateix, amb la CD, ja que, per a la preparació i defensa de l'argumentació, també és important analitzar informacions de diverses fonts, comprendre i interpretar de manera crítica textos per a construir coneixement, i contrastar la informació per a avaluar-ne la fiabilitat i poder comunicar-la de manera veraç i crítica.

En segon lloc, la CE2 està connectada amb la CPSAA, atès que el reconeixement de les altres persones des de l'horizontalitat i la cura mútua, la comunicació no violenta i la capacitat de cooperar, permet l'establiment de relacions que propicien la regulació i expressió de les emocions des de l'autoeficàcia i la resiliència. D'altra banda, la lliure expressió d'idees, opinions, sentiments i emocions de manera creativa l'associa amb la CCEC. Es reforça la CD en la mesura que l'alumnat té l'oportunitat d'afrontar els conflictes d'acord amb els principis d'un marc ètic digital.

En tercer lloc, la CE3 es vincula especialment amb la CD perquè es fan necessaris el coneixement i el respecte d'un marc normatiu regulador de les interaccions de l'alumnat en

l'ús d'Internet, que fomenta la convivència democràtica en els entorns digitals. A més, la maduració personal que aquesta competència específica suposa i la transferència d'aquesta a les relacions que s'estableixen, la connecten també amb la CPSAA.

En quart lloc, la CE4 està vinculada amb la CCL a través de la necessitat de detectar i rebutjar usos sexistes, racistes i classistes de la llengua i els abusos a través de la paraula. També amb la CP en la mesura que valora i respecta la diversitat lingüística i cultural afavorint la cohesió social. La CPSAA impregna aquesta competència específica, ja que enforteix l'optimisme i la resiliència i la gestió dels reptes i canvis que sorgeixen.

En cinqué lloc, la CE5 connecta amb la CCL en la mesura que es posa la pràctica comunicativa al servei de la convivència democràtica. També amb la CCEC, ja que considera beneficiosos per a la convivència democràtica el foment i la protecció de la diversitat lingüística i cultural. La CD cobra una rellevància especial a través de l'anàlisi de la forma en què els canals de comunicació i difusió influeixen en la construcció d'una democràcia igualitària, participativa i responsable. La CPSAA entronca amb la intenció de construir espais de vida justos i democràtics.

En sisé lloc, la CE6 es vincula amb la CCL, perquè la llengua és un element clau al servei de la lluita contra les desigualtats i de la transformació social. La capacitat d'analitzar de manera crítica les situacions d'injustícia associa aquesta competència específica a la CPSAA. El disseny d'estratègies concretes i factibles per a lluitar contra les injustícies en l'entorn pròxim i en la societat en general reforça la CE. El context digital, tan present en la vida de l'alumnat, és també un canal per a la detecció i denúncia d'actituds discriminatòries i injustes i, alhora, una via de difusió d'accions per a combatre-les.

Finalment, la CE7 connecta amb la CMCT, ja que les actuacions per a la transformació sostenible de l'entorn han de tindre en compte l'impacte global que tenen i estar científicament fonamentades. També amb la CPSAA, que permet els processos de maduració que faran possible la desitjada sostenibilitat i l'equilibri ecològic, i entronca amb la

CE, perquè mobilitza la implicació activa de l'alumnat i el compromís d'aquest amb la transformació. Així mateix, es vincula amb la CD, plantejant la reflexió sobre els límits dels entorns digitals per raons de sostenibilitat mediambiental.

4.- Blocs

- 1.- Persona
- 2.- Pau
- 3.- Prosperitat
- 4.- Planeta
- 5.- Participació

5.- Temporalització per Unitats i Blocs

1a Avaluació:

Unitat 1. Aprenent a ser persona. L'educació emocional.

- El benestar físic i emocional (B1).
 - Crítica, autocrítica, acceptació i disconformitat.
 - Autoregulació emocional, estrés i resiliència.
 - Educació afectivosexual.
- La diversitat (B1).
 - Identitat de gènere, sexe biològic, expressió de gènere i orientació sexual.
 - Diversitat social i cultural.
 - Prejudicis.
- La igualtat entre homes i dones (B1).
 - Estereotips i rols que se'n deriven.
 - Prevenció de l'abús sexual i la violència masclista.
 - Responsabilitat compartida en tots els àmbits de la vida.
- Resolució de conflictes (B2).
 - Conductes addictives.
- Habilitats (B5).
 - Estratègies per al diàleg convertit en debat: assertivitat, argumentació, contraargumentació i proves. Tipus d'arguments.

Unitat 2. Aprenent a decidir. L'ètica.

- Educació (B1).

- Relativisme moral o universalitat dels valors. Dilemes morals.
 - Autonomia i heteronomia moral.
- Agenda 2030 i Objectius de Desenvolupament Sostenible (B4).
- Tecnologia i entorn natural.

2a Avaluació:

Unitat 3. Aprenent a viure en societat. La política.

- Els deures i els drets de les persones (B2)
 - Legalitat i legitimitat. Dignitat i justícia.
- La desigualtat (B3).
 - Interseccionalitat de les desigualtats i les discriminacions.
- Habilitats (B5).
 - Estratègies per al diàleg convertit en debat: assertivitat, argumentació, contraargumentació i proves. Tipus d'arguments.

Unitat 4. Aprenent a respectar la dignitat. Els drets humans.

- La igualtat entre dones i homes (Bloc 1).
 - Androcentrisme, patriarcat i feminismes.
- Resolució de conflictes (Bloc 2).
 - Maltractament, assetjament i exclusió. Respecte i tolerància.
- Els deures i els drets de les persones (Bloc 2).
 - Drets i deures.
 - «Netiqueta» per a dispositius, aplicacions, eines informàtiques i xarxes socials.
 - Declaració Universal de Drets Humans i de la Infància.
- La desigualtat (Bloc 3).
 - Interseccionalitat de les desigualtats i les discriminacions.
- Àmbits (Bloc 5).
 - Activisme ciutadà i solidaritat internacional. ONG.
 - L'ONU com a societat de nacions.
 - Europa com a unitat política. El Tribunal Europeu de Drets Humans.

3a Avaluació:

Unitat 5. Aprenent a viure millor. La justícia social.

- Resolució de conflictes (Bloc 2).
 - Violències: directa, cultural i estructural.
 - Cultura de la violència versus cultura de la pau. «No-violència». Pau positiva.
- Els deures i els drets de les persones (Bloc 2).
 - Valors democràtics i ciutadania global.
- La desigualtat (Bloc 3).
 - Situacions de marginació, discriminació i injustícia social.
- Funció social dels impostos i justícia fiscal (Bloc 3).
 - Els serveis públics.
 - Conductes defraudadores i evasió fiscal.
- Àmbits (Bloc 5).
 - Processos participatius en els àmbits local, nacional i internacional.
 - Activisme ciutadà i solidaritat internacional. ONG.
 - L'ONU com a societat de nacions.
 - La UNESCO com a element clau per a establir aliances de progrés.
 - Europa com a unitat política. El Tribunal Europeu de Drets Humans.

Unitat 6. Aprenent a cuidar el nostre planeta. La perspectiva ecosocial.

- Agenda 2030 i Objectius de Desenvolupament Sostenible (Bloc 3).
 - Sostenibilitat i reducció de les desigualtats.
- Agenda 2030 i Objectius de Desenvolupament Sostenible (Bloc 4).
 - L'Agenda 2030 com a oportunitat per a transformar el planeta.
 - Impacte de l'ésser humà en el planeta i canvi climàtic.
 - Desenvolupament sostenible i ciutadania global.
 - Consum responsable i economia circular.
 - Fem digital i sostenibilitat.
 - Benestar animal.

6.- ACORDS per a la QUALIFICACIÓ.

- Criteri general d'arrodoniment de la nota: si el primer decimal és igual o major que cinc, es sumarà un punt a la part entera; en cas contrari es deixarà la part entera de la nota calculada.
- La nota final de curs serà la mitjana de la qualificació de les tres avaluacions, però comptant la nota real amb decimals, sense arrodonir. Aquesta nota final de curs s'arrodonirà seguint el criteri anterior.

7.- Recuperacions i pendents.

Recuperacions i pendents	
RECUPERACIÓ AVALUACIONS	<ul style="list-style-type: none">- Si l'alumnat suspèn alguna avaluació tindrà la possibilitat de fer les tasques que no ha fet al llarg del curs, o que té suspeses, i lliurar-les a final del curs o avaluació.- NOTA: La nota de la recuperació per avaluació serà màxim d'un 6.
RECUPERACIÓ o PROVA EXTRAORDINÀRIA JUNY/JULIOL	<ul style="list-style-type: none">- Prova escrita sobre continguts mínims de la matèria.

7.- Metodologia

7.1 Marc teòric i fonaments psicopedagògics

El constructivisme i el camí cap a un model competencial de l'aprenentatge

Una **proposta competencial**, fonament de la programació, suposa una nova mirada del currículum vinculada a les concepcions **constructivistes** de l'aprenentatge (Vygotsky, 1978, revisat a Duffy, Jonassen, 2013) i s'enfoca en l'adquisició, per part de l'alumnat, de les eines i estratègies requerides per comprendre el món, arribant a ser, d'aquesta manera, persones capaces d'intervenir críticament i activament en la societat actual, plural, diversa i de profunds canvis.

Una concepció constructivista de l'educació parteix de la integració de nous coneixements i informacions per tal de poder establir connexions amb la base de coneixements ja preexistents. No és qüestió que l'alumnat emmagatzemo paquets d'informació, sinó d'integrar aquesta informació i adequar-la per tal de construir significats i d'atribuir sentit a les experiències i continguts escolars.

La **meta de l'acció educativa** se centra, per tant, en l'**acompanyament de l'alumnat** per tal que arribin a ser **ciutadans i ciutadanes actius, crítics i reflexius a nivell global**, anant més enllà del coneixement purament acadèmic (UNESCO i Délor, 1996, revisat a UNESCO "Repensar l'Educació", 2015)

Un currículum competencial requereix, en aquest marc, d'una metodologia variada que integri diferents eines d'ensenyament-aprenentatge per a l'adquisició de nous coneixements (saber), per al desenvolupament d'habilitats i destreses (saber fer) i per a la

consolidació d'actituds i valors (saber ser).

La **transferibilitat dels aprenentatges**, és a dir, que els alumnes i les alumnes puguin transferir els coneixements, habilitats, actituds i valors, desenvolupats en el seu procés d'aprenentatge, a qualsevol altre àmbit de la seva vida- és l' objectiu central de l'aprenentatge competencial. Per aquest motiu, la transferibilitat ha de ser tinguda en compte en l'elaboració i desenvolupament dels diferents tipus de materials. Les **metodologies que afavoreixen la transferibilitat** són aquelles que **contextualitzen i potencien les metodologies actives per a l' alumnat**. Aquestes metodologies s' han de recolzar, a més de en la capacitat de l' alumnat per treballar de forma autònoma, en estructures d'aprenentatge cooperatiu, de manera que, a través de la resolució conjunta de les tasques puguin desenvolupar i conèixer noves estratègies que puguin aplicar posteriorment en situacions similars.

7.2 Orientacions didàctiques

Exemples de les metodologies, fonamentades en el marc teòric i psicopedagògic anterior, que vaig utilitzar al llarg del curs són: L' **aprenentatge i el treball cooperatiu**, els **projectes**, l' **anàlisi de textos**, **anàlisi d'imatges** i **experiments mentals** amb metodologies per a l'aprenentatge basat en el pensament tipus Bonbon-Modell de R. Sistermann o Methoden-Paradigma d'E. Martens, el Visual Thinking o la Gamificació (jocs de taula aptes per a la matèria Filosofia i per a la matèria Valors Ètics).

Per tal d'ajudar a individualitzar els aprenentatges **reforçant l'atenció a la diversitat**, el disseny i desenvolupament de les diferents activitats estarà orientat cap a un **Disseny Universal de l'Aprenentatge** (Rose i Mayer, 2002), amb especial atenció als **agrupaments flexibles, interactius i heterogenis**, a l' **atenció als diversos ritmes d'aprenentatge** i a l' ús de recursos dels quals es pugui beneficiar tot el grup.

8.- Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l' alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requereixi actuacions per a la compensació de les desigualtats

El **Decret 104/2018** estableix dins de les seves principals línies d'actuació les següents: **Estimular la motivació i la implicació** de l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge i permetre que se senti **reconegut i representat**. Aplicar **mitjans de representació i d'expressió múltiples i diversos** que possibilitin les individualitzacions i personalitzacions per donar resposta als diferents ritmes d' aprenentatge, motivacions, interessos i circumstàncies de l' alumnat. Complementar continguts i criteris d' avaluació referents a la **identitat i expressió de gènere** i a la **diversitat sexual** i familiar existent en la societat. Utilitzar **metodologies actives** i seqüències didàctiques interdisciplinàries que promoguin la **interacció**, la **col·laboració** i la **cooperació**, que aprofitin els recursos de **l'entorn** i que preparin l'alumnat per a la **participació social** i la **inserció laboral** (Article 4, Decret 104/2018).

Aquestes línies d'actuació van orientades a donar resposta a les **necessitats úniques que cada alumna i cada alumne té** (Article 3, Decret 104/2018). En aquest sentit, la següent metàfora visual mostra el **canvi de paradigma** que suposa l' **educació inclusiva i equitativa**. En l' educació inclusiva els alumnes i les alumnes no són vistos com a peces que, encara que diferents i diverses, han d' encaixar dins d' un entorn educatiu més o menys rígid, com representaria el puzzle, sinó que, com en el Tangram, amb el nou paradigma d' inclusió i equitat, l' entorn educatiu es flexibilitza i ofereix diferents possibilitats de realització i creació per a cada alumne i cada alumna.

8.1 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de Nivell III

Exemple de mesures de resposta educativa per a la inclusió d' un suposat diagnòstic de dislèxia i un altre diagnòstic d' hipoacúsia lleu:

- **Dislèxia:** Utilitzar un format de lletra clara, separar les preguntes (no incloure més d'una pregunta en un mateix enunciat), que un exercici comenci i acabi a la mateixa pàgina, permetre representar les respostes en forma de mapa conceptual o esquema, permetre un foli auxiliar (esborrany) en les proves escrites.
- **Hipoacúsia lleu:** Situar l'alumne lluny de les àrees sorolloses, distribuir l'aula de forma flexible, procurant les situacions d'interacció grupal (que puguin veure's entre si i l'alumne pugui llegir els llavis), no parlar mai d'esquena a la classe, identificar la persona que parla, donar més temps a l'alumnat per expressar les seves opinions.

Com es pot observar, moltes d'aquestes recomanacions establertes en els PAP per als casos de dislèxia i d'hipoacúsia poden adaptar-se al disseny i planificació de tasques, entorns, activitats i materials en base al **Disseny Universal per a l'Aprenentatge** (en endavant DUA). Amb el DUA transformem les adaptacions individuals en universals perquè se'n pugui beneficiar tot el grup classe.

9.- Elements Transversals

El **RD 217/2022** i **RD 243/2022** estableixen la necessitat d'incorporar al Batxillerat elements transversals que fomentin, entre d'altres, el **desenvolupament de la igualtat efectiva entre homes i dones**, la **prevenció de la violència de gènere i contra persones amb discapacitat**, l'aprenentatge de la **prevenció i resolució pacífica de conflictes** en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social, així com l' **aprenentatge dels valors que sustentin la llibertat, la justícia, la igualtat, el**

pluralisme polític, la pau, la democràcia, el respecte als drets humans i el rebuig a qualsevol forma de violència, racisme o xenofòbia.

A més, la **Llei 8/2017 del reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere** a la Comunitat Valenciana, en el seu capítol **Capítol II** estableix la necessitat d'**impulsar, en l'àmbit educatiu, mesures per a garantir el respecte efectiu de la diversitat d'orientacions sexuals**, així com l'acceptació de les diferents expressions d'identitat de gènere que permeten superar estereotips i comportaments sexistes i discriminatoris.

10.- Activitats complementàries

Des del Departament de Filosofia proposem la realització de les següents activitats, en consonància amb el Projecte Educatiu de Centre. L' objectiu és desenvolupar activitats diverses que siguin un reflex de la pluralitat de valors presents en les nostres societats. En aquest sentit la nostra proposta és la següent:

1a Avaluació	Dia dels Drets Humans (10 de desembre de 2022) <ul style="list-style-type: none">➤ Divulgació i visibilització dels Drets Humans Breu descripció:➤ Els grups d'educació en valors cívics i ètics, farem, tant a l' aula com al centre, diferents activitats per a la divulgació dels Drets Humans i per a la conscienciació de la necessitat que aquests drets es compleixin en les nostres societats.
	Visita al Museu Etnogràfic Valencià "Etno" per tal d'aprofundir en la identitat valenciana i aprofitant la unitat didàctica relacionada amb l'antropologia cultural.

<p>— 2a Avaluació</p>	<p>Olimpíada de Filosofia 2023 organitzada per la Universitat de València</p> <p>Amb l'objectiu de promoure l'exercici filosòfic per part de l'alumnat de la nostra comunitat la UV organitza una olimpíada de Filosofia que comprèn tots els elements propis del debat, la reflexió i la crítica filosòfica pel que fa a un aspecte que apareix en el currículum de la matèria, vinculant la reflexió filosòfica a problemes contemporanis de caire social, polític, epistemològic o ontològic, reconeixent així la tasca realitzada pel professorat dels Centres d'Ensenyament Secundari i fomentant la seua relació amb les Universitats de la Comunitat Valenciana.</p> <p>Data aproximada: Febrer 2023 (la UV encara no ha publicat les dates exactes en les quals es realitzarà l'olimpíada de Filosofia).</p>
	<p>Visita Cinema</p> <p>Visita al cinema de Xàbia o d'Ondara per veure la projecció d'una pel·lícula relacionada amb els continguts de la matèria. Com que la pel·lícula depèn de les estrenes de cartellera, la data de realització de l'activitat pot variar en funció d'aquesta.</p>
<p>3a Avaluació</p>	<p>Sortida al MUVIM amb els alumnes de la matèria Filosofia de 4ESO i 1r de Batxillerat per visitar la seva exposició permanent "L'aventura del Pensament"</p> <p>Dates per concretar amb el museu (entre abril i maig de 2024).</p>
	<p>Viatge final de curs primer de batxillerat.</p> <p>Al l'igual que l'anterior curs, si els tutors/professorat de primer de batxillerat en fer un viatge de final de curs, es pot repetir la dinàmica realitzada el passat any 2022-2023.</p>

11.- Avaluació de la pràctica docent a través d' indicadors d' èxit

L'Article 20 del **RD 1105/2014**, especifica que els **professors establiran indicadors d'assoliment** en les seves programacions didàctiques per tal d' **avaluar els processos d'ensenyament i la seva pròpia pràctica docent**.

A més de l'avaluació contínua de la meua pràctica docent, seguint el model que proposo a continuació, l'alumnat tindrà l'ocasió de valorar la seua satisfacció amb la pràctica docent a partir d'unes rúbriques que es mostren a continuació:

1.- Motivació de l' alumnat

<i>Indicadors d' èxit</i>	<i>Valoració (entre 0 i 10)</i>	<i>Propostes de millora</i>
El docent presenta el pla de treball en cada sessió.		
Comenta la importància de la sessió respecte a la formació de competències.		
Abans de cada unitat, realitza una contextualització d' acord amb la vida quotidiana de l' alumnat.		
Al llarg de cada unitat didàctica, el docent procura mantenir l' atenció de l' alumnat vinculant els continguts amb aspectes de la vida quotidiana.		
El docent informa tant dels progressos de l' alumnat com de les dificultats del mateix.		
El docent procura que tot l' alumnat participi en els debats i argumentacions que requereix el procés d' ensenyament.		

2.- Estructura i cohesió del procés d' ensenyament-aprenentatge

Indicadors d' èxit	Valoració (entre 0 i 10)	Propostes de millora
El docent dissenya activitats que assegurin els objectius proposats i les tècniques instrumentals bàsiques.		
El docent fomenta activitats de tot tipus (inicial, formativa i sumativa).		
Es fomenta l'adquisició de continguts nous a partir dels procediments requerits (lectura i comentari de text, dissertació filosòfica...).		
El docent fa un ús adequat del temps de la sessió, és a dir, utilitza una petita part per a l' exposició i la resta per a la realització de les diferents activitats programades.		
Utilitza diferents recursos didàctics.		

3.- Seguiment per part del docent del procés ensenyament-aprenentatge

Indicadors d' èxit	Valoració (entre 0 i 10)	Propostes de millora
El docent revisa i corregeix tots els continguts i activitats proposades.		
S' informa sobre com han de procedir els alumnes amb les diferents activitats, afavorint també el procés d' auto-avaluació i co-avaluació.		
En cas que algun alumne o alumna no arribi a assolir algun objectiu proposat, el docent proposa noves activitats que facilitin la seva adquisició.		
En cas que algun alumne o alumna assoleixi primerencament els objectius proposats, el docent proposa noves activitats que facilitin un major grau d' adquisició de conceptes.		
El docent té en compte les diferents habilitats, ritmes d'aprenentatge, etc. que		

presenta l'alumnat i en funció d'ells adapta el procés d'ensenyament-aprenentatge, realitzant treballs individualitzats i diferents tipus d'activitats i/o exercicis.		
En cas que sigui necessària l'adaptació de continguts, el docent es coordina amb el Departament d'Orientació per modificar i/o adaptar els continguts, les activitats, la metodologia, etc.		
El docent busca i fomenta la interacció amb l' alumnat.		
El docent planteja al llarg del curs treballs en grup per d'aquesta manera analitzar les interaccions entre l' alumnat.		

4.- Avaluació del procés

Indicadors d' èxit	Valoració (entre 0 i 10)	Propostes de millora
S' apliquen els criteris d' avaluació segons apareixen en el Currículum de filosofia de primer de batxillerat.		
En cada unitat didàctica es mostren clarament els criteris d' avaluació de la mateixa.		
S' utilitzen diferents criteris d' avaluació que atenguin equilibradament tots els continguts.		
S' utilitzen diferents instruments de recollida d' informació.		
S' utilitzen diferents tècniques d' avaluació de l' alumnat.		
El docent utilitza diferents mitjans per informar i estar en contacte amb els pares i alumnes quant a aspectes de l' avaluació.		

12.- Reflexions finals i propostes de millora

La present proposta de proposta didàctica ha estat dissenyada i desenvolupada seguint les directrius de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport i els fonaments teòrics que han configurat el seu disseny i identitat d'acord amb les necessitats, demandes i contextualització del centre en el qual ha sigut emmarcada.

S'ha partit d'un fonament competencial com a eix vertebrador de l'acció educativa del centre, posant especial atenció en les mesures d'inclusió i igualtat necessàries per a una atenció a la diversitat adequada a les necessitats individuals de cada alumne i alumna.

En aquest sentit, ens agradaria concloure remarcant la flexibilitat i obertura de la proposta, quedant lligada a les necessitats presents, i possiblement futures, d'un alumnat divers immers en una societat de canvis constants. L'objectiu final és acompanyar els alumnes i les alumnes en la construcció del seu propi projecte de vida i capacitar-lo en eines i estratègies per assolir una vida personal, social, acadèmica i professional plena.

13.- Bibliografia

CAST. WAKEFIELD, M.A. (2011). *Universal design for learning guidelines version 2.0.*

CAST.

DUFFY, T. M., & JONASSEN, D. H. (2013). *Constructivism and the technology of instruction: A conversation.* Routledge.

ELLIOTT, J. (1993). *El cambio educativo desde la investigación-acción.* Madrid: Ediciones Morata.

HALL, T. E., MEYER, A., & ROSE, D. H. (2012). *Universal design for learning in the classroom: Practical applications.* Guilford Press.

INFORME A LA UNESCO de la Comisión Internacional sobre la educación para el siglo XXI, presidida por Jaques **DELORS.** (1996) *La educación encierra un tesoro.* Santillana. Ediciones Unesco.

JONASSEN, D. H. (1992). *Evaluating constructivistic learning. Constructivism and the technology of instruction: A conversation.* Routledge, 137-148.

MCLESKEY, J. L., ROSENBERG, M. S., & WESTLING, D. L. (2017) *Inclusion: Effective practices for all students.* Pearson.

RECOMENDACIÓN DEL PARLAMENTO EUROPEO y del Consejo de 18 de diciembre de 2006 sobre las competencias clave para el aprendizaje permanente. (2006/962/CE)

RESUMEN EJECUTIVO de La Definición y Selección de Competencias Clave (**DeSeCo**) preparado por la Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económico (OCDE), año 2005.

ROSE, D.H., & MEYER, A. (2002). *Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning.* Alexandria, VA: ASCD.

VYGOTSKY, L. (1978). "Interaction between learning and development". *Mind and Society.* p.79 – 91.

WITTSCHIER, M. (2016) *Medienschlüssel Philosophie.* Patmos.

WITTSCHIER, M. (2017) *Gesprächsschlüssel Philosophie.* Patmos.

WITTSCHIER, M. (2016) *Textschlüssel Philosophie.* Patmos.

ZABALA, A. (2009). "Metodologia per a l'ensenyament de les competències". Guix, número 359, p. 42-44

Dénia, Setembre de 2023

Andreu Amorós Jordà

Cap de departament de Filosofia del IES Historiador Chabàs de Dénia